

به نام خدا

سؤالات متن کتاب مطالعات اجتماعی

هفتم دبیرستان

(دوره اول)

همراه با پاسخ فعالیت ها

درس ۱۳ تا ۲۴

قابل استفاده دبیران محترم و دانش آموزان عزیز

تهیه کننده:

علی ندافی

"دبیر مطالعات منطقه ۳ تهران"

سال ۱۴۰۲ - ۱۴۰۱

@Motaleat707

۱- جمعیت ایران چند نفر است؟ بیش از ۸۰ میلیون نفر

۲- جمعیت چگونه افزایش می یابد؟ اگر تعداد افرادی که متولد می شوند بیشتر از افرادی که از دنیا می روند باشد، جمعیت افزایش می یابد.

۳- در چه صورت جمعیت کاهش می یابد؟ اگر تعداد افرادی که متولد می شوند کمتر از افرادی که از دنیا می روند باشد، جمعیت کاهش می یابد.

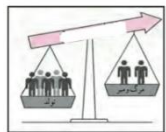
۴- محاسبات نشان می دهد رشد جمعیت در بعضی از کشورها زیاد و در بعضی از کشورها کاهش یافته است. صحیح(*) غلط ()

۵- رشد منفی جمعیت چیست؟ وقتی تعداد زاد و ولدها کمتر از مرگ و میرها باشد به این رشد، رشد منفی می گویند.

۶- در کشورهایی که تشکیل خانواده در آنها کمتر صورت می گیرد دارای رشد منفی در جمعیت نمی باشند. صحیح () غلط (*)

۷- وقتی رشد جمعیت منفی می شود کشورها با چه مشکلاتی روبرو می شوند؟ جمعیت جوان کاهش و تعداد سالمندان افزایش مییابد و جامعه از نیروی جوان که می تواند کار کند و با فعالیتهای اقتصادی و آموختن علم به پیشرفت کشور کمک کند، محروم میشود.

۸- عکس شماره یک و دو به ترتیب کدام گزینه را نشان می دهند؟

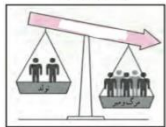
۱

الف) افزایش جمعیت - کاهش جمعیت (*)

ب) کاهش جمعیت - افزایش جمعیت ()

ج) هر دو افزایش جمعیت ()

د) هر دو کاهش جمعیت ()

۲

۹- جمهوری اسلامی ایران در بین کشورهای همسایه خود، کشوری پر جمعیت است. صحیح (*) غلط ()

۱۰- به چه دلیل امکان افزایش جمعیت تا دو برابر در ایران وجود دارد؟ به دلیل وسعت زیاد و منابع و ثروت های طبیعی فراوان.

۱۱- چگونه می توان جمعیت ایران را تا دو برابر افزایش داد؟ با برنامه ریزی مناسب.

۱۲- جمعیت را به چند گروه سنی مختلف تقسیم می کنند؟

گروه یک کودکان و جوانان (یکسال تا ۲۵ سال)

گروه دوم بزرگسالان (۲۶ سال تا ۶۵ سال)

گروه سوم سالمندان (بیشتر از ۶۵ سال)

۱۳- در کشور ما .. مرکز آمار ایران .. مسئولیت سرشماری جمعیت را بر عهده دارد.

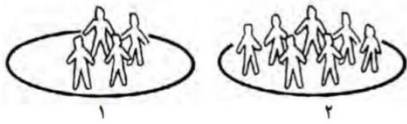
۱۴- مرکز آمار ایران اطلاعات مختلف مربوط به جمعیت را هر چند سال یک بار منتشر می کند؟ ۵ سال

۱۵- وظیفه مرکز آمار ایران چیست؟ مسئولیت سرشماری جمعیت را بر عهده دارد و اطلاعات مختلف مربوط به جمعیت را جمع آوری و در کتاب ها یا نشریات الکترونیکی منتشر می کند.

۱۶- مرکز آمار اطلاعاتی را که جمع آوری می کند چگونه منتشر می کند؟ از طریق کتاب ها، نشریات و پایگاه اینترنتی.

۱۷- روش های جمع آوری اطلاعات در باره جمعیت را بنویسید. علاوه بر استفاده از کتاب ها و نشریات مرکز آمار، با وارد شدن به پایگاه اینترنتی آن، اطلاعات مورد نظرمان را درباره جمعیت به می توانیم دست بیاوریم.

۱۸- منظور از تراکم جمعیت چیست؟ به نسبت افرادی که در یک جا زندگی می کنند به مساحت آنجا، تراکم جمعیت آن مکان می گویند.

۱۹- تراکم جمعیت در کدام عکس بیشتر است؟ عکس شماره ۲

۲۰- تراکم جمعیت یک منطقه را چگونه محاسبه می کنند؟ تعداد جمعیت آن منطقه را بر مساحت آن تقسیم می کنند.

۲۱- فرمول تراکم جمعیت را بنویسید.

$$\text{تراکم جمعیت} = \frac{\text{جمعیت}}{\text{مساحت}}$$

۲۲- جمعیت شهری ۶۵۰۰۰۰ نفر و مساحت آن ۱۶۲۵۰ کیلومتر است، تراکم این شهر چقدر است؟

$$\frac{650000}{16250} = 40 \text{ نفر}$$

۲۳- تراکم جمعیت کشورمان در سال ۱۳۹۵ حدود ۴۹ نفر در کیلومتر مربع بوده است.

۲۴- تراکم جمعیت کشورمان در سال ۱۳۹۵ حدود ۴۹ نفر در کیلومتر مربع بوده است. این تراکم چگونه محاسبه شده است؟

حدود ۴۹ نفر در کیلومتر مربع. (با تقسیم ۸۰۰۰۰۰۰ نفر بر ۱۶۴۸۱۹۵ کیلومتر مربع)

۲۵- در برخی از مناطق ایران جمعیت زیادی متراکم و در بعضی از مناطق نیز خالی از جمعیت یا کم جمعیت است. صحیح (*) غلط ()

۲۶- چرا در بخشی از نواحی داخلی ایران جمعیت بسیار کمی زندگی می کنند؟ به دلیل کمبود بارندگی، آب و هوای گرم و خشک و خاک نامساعد و شور.

۲۷- با وجود شرایط دشوار در نواحی داخلی ایران، چگونه مردم سهم مهمی در تمدن ایران داشته اند؟ با سخت کوشی، پشتکار و خلاقیت

۲۸- کدام مناطق ایران خالی از جمعیت است؟ دشت لوت و دشت کویر

۲۹- تراکم جمعیت در نواحی داخلی ایران چگونه است؟ در بخشی از نواحی داخلی ایران به دلیل کمبود بارندگی، آب و هوای گرم و خشک و خاک نامساعد و شور، جمعیت بسیار کمی زندگی می کنند. بعضی جاها مثل دشت لوت و دشت کویر خالی از جمعیت است.

۳۰- پرجمعیت ترین و پرتراکم ترین ناحیه کشورمان کجاست؟

الف) ناحیه خوزستان () ب) منطقه شهری تهران (*) ج) کناره های دریای خزر () د) کوهپایه های زاگرس ()

۳۱- چرا منطقه شهری تهران پرجمعیت ترین و پرتراکم ترین ناحیه کشور است؟ به دلیل اینکه تهران پایتخت کشور است و در این شهر

سازمان های مهم دولتی، دانشگاه ها، بیمارستانها و صنایع زیاد مستقر است.

۳۲- جمعیت زیاد در تهران و شهرهای پر جمعیت چه مشکلاتی را بوجود آورده است؟ آلودگی هوا، ترافیک، آلودگی صوتی و هزینه های

بالای زندگی بر مردم.

۳۳- دومین ناحیه پرتراکم در کشور ما کجاست؟ جلگه های کناره دریای خزر.

۳۴- علت رونق کشاورزی در جلگه های کناره دریای خزر چیست؟ به دلیل باران کافی و آب فراوان و هوای معتدل و خاک حاصلخیز

کشاورزی.

۳۵- علت جذب جمعیت در ناحیه خوزستان چیست؟ به دلیل داشتن منابع نفت و گاز.

۳۶- به چه دلیل کوهپایه های البرز و زاگرس و دشت ها جمعیت زیادی را به خود جذب کرده است؟ خاک حاصلخیز و بارندگی کافی

فعالیت ها درس ۱۳

۱- با توجه به نقشه صفحه ۷۴ و راهنمای آن، ابتدا جمعیت کشورها را محاسبه کنید و سپس به ترتیب در جدول بنویسید. (برای مطالعه)

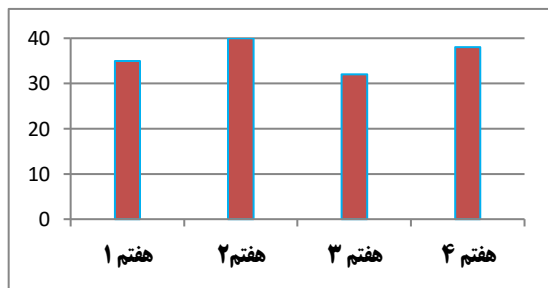
رتبه	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹
نام کشور	پاکستان	ترکیه، ایران	عراق	افغانستان	عربستان	آذربایجان	امارات	ترکمنستان	کویت
جمعیت (میلیون)	۱۹۷	۸۱	۳۸	۳۵	۳۳	۱۰	۱۰	۶	۴

۲- ایران در بین کشورهای همسایه از نظر جمعیت در چه رتبه ای قرار دارد؟ (برای مطالعه) رتبه دوم
 ۳- گفت و گو کنید:

الف) اگر در کشور ما زاد و ولد کم شود در آینده با چه مشکلاتی روبه رو می شویم؟ کاهش نیروی کار فعال، افزایش هزینه های بیمه، کم شدن فعالیت های اقتصادی، کم شدن نیروی نظامی.

ب) در کشورهایی که رشد جمعیت زیاد است کدام گروه سنی افزایش می یابد؟ گروه کودکان، نوجوانان و جوانان (۱ تا ۲۵ سال)

ج) داشتن جمعیت جوان برای کشور ما چه مزایایی دارد؟ از نیروی فعال و پر انرژی جوان می توان بهره برد و کشور در آینده نیازمند

نیروی کار نخواهد بود، افزایش تولید و درآمد و رونق اقتصادی کشور

۴- تعداد جمعیت کلاس های هفتم مدرسه تان را پرس و جو کنید.

سپس این تعداد را روی یک مقوا به صورت نمودار ستونی نمایش دهید.

۵- با توجه به اعداد جدول، تراکم جمعیت را در استان های البرز و سیستان و بلوچستان (به عنوان نمونه) حساب کنید. و بنویسید تراکم جمعیت در استان شما چقدر است؟

استان	جمعیت (نفر)	مساحت (کیلومتر مربع)	تراکم (نفر در کیلومتر مربع)
سیستان و بلوچستان	۲۵۳۴۳۲۷	۱۸۱۷۸۵	۱۴
البرز	۲۴۱۲۵۱۳	۵۱۲۵	۴۷۱
استانی که در آن زندگی می کنید؟

۶- متن صفحه ۷۸ را بخوانید، سپس روی کاغذ جدولی با دو ستون رسم کنید در یک ستون نام ناحیه و در ستون دیگر عوامل مؤثر در پراکندگی جمعیت آن ناحیه را بنویسید.

عوامل مؤثر در پراکندگی جمعیت	نام ناحیه
کمبود بارندگی، آب و هوای گرم و خشک و خاک نامساعد و شور	دشت لوت و دشت کویر
باران کافی، آب فراوان، هوای معتدل و خاک حاصلخیز	جلگه های کناره دریای خزر
داشتن معادن و ذخایر نفت و گاز	ناحیه خوزستان
خاک حاصلخیز و بارندگی کافی	کوهپایه های البرز و زاگرس و دشت ها

۷- با کمک معلم محل تقریبی شهر یا روستای زندگی خود را روی نقشه پراکندگی جمعیت علامت بزنید. آیا شما در منطقه پرتراکم زندگی می کنید یا کم تراکم؟ دانش آموزان با توجه به نقشه صفحه ۷۷ کتاب منطقه محل زندگی خود را انتخاب کنید و به این سؤال را پاسخ دهید.

۱- انسان ها از منابع گوناگون چه استفاده هایی می کنند؟ از این منابع برای تأمین غذا، پوشاک، وسایل زندگی، بخت و پز، رفت و آمد و همه نیازهای دیگر خود استفاده می کنند.

۲- برای جلوگیری از کاهش یا به خطر افتادن منابع، چه باید کرد؟ باید راه های استفاده صحیح از منابع را یاد بگیریم.

۳- آب و خاک از منابع محدود هستند. صحیح(*) غلط ()

۴- آب مورد نیاز انسان چگونه تأمین می شود؟ از آب های سطحی (رودها) یا آب های زیرزمینی (چاه، چشمه و قنات).

۵- کدام یک از موارد زیر جزء آب های زیرزمینی نیست؟

الف) چاه () ب) رودها (*) ج) چشمه () د) قنات ()

۶- کشور ما دارای منابع محدود است. صحیح(*) غلط ()

۷- یکی از منابع مهم تأمین آب شهرنشینان و روستاییان، .. رودها .. هستند.

۸- اغلب رودهای دائمی و پرآب ایران از کجا سرچشمه می گیرند؟ از کوه های البرز و زاگرس

۹- چرا رودهای پر آب ایران قابل کشتیرانی نیستند؟

چون از شیب های تند کوهستانی جاری می شوند، قابل کشتیرانی نیستند.

۱۰- فقط کدام رود ایران قابل کشتیرانی است؟ بخشی از رود کارون

۱۱- رودهای ایران از نظر جهت جریان آب به چند حوضه آبریز تقسیم می شوند؟

۱- حوضه آبریز دریای خزر

۲- حوضه آبریز خلیج فارس و دریای عمان

۳- حوضه آبریز داخلی

۱۲- رودهایی که از کوه های البرز و ارتفاعات شمالی کشور سرچشمه می گیرند به کدام حوضه آبریز می ریزند؟

الف) خلیج فارس () ب) دریای خزر (*) ج) دریای عمان () د) داخلی ()

۱۳- رودهایی که از کوه های زاگرس یا کوه های پراکنده داخلی سرچشمه می گیرند به کجا می ریزند؟

الف) خلیج فارس () ب) دریای خزر () ج) خلیج فارس و دریای عمان (*) د) داخلی ()

۱۴- رودهای کدامیک از حوضه های آبریز ایران معمولاً موقتی یا فصلی هستند؟

الف) خلیج فارس () ب) دریای خزر () ج) دریای عمان () د) داخلی (*)

۱۵- رودهای حوضه آبریز داخلی به کجا می ریزند؟ به دریاچه ها و باتلاق های داخلی یا زمین های اطراف خود نفوذ می کنند و معمولاً موقت یا فصلی هستند.

۱۶- میزان مجاز مصرف آب برای یک نفر در شبانه روز چقدر است؟ ۱۵۰ لیتر

۱۷- میزان متوسط مصرف آب در ایران برای یک فرد چقدر است؟ ۲۵۰ تا ۳۰۰ لیتر

۱۸- چه عاملی موجب شده است که مصرف آب روز به روز بیشتر شود؟ تغییر شیوه های زندگی

۱۹- حفر چاه های آب غیر مجاز در برخی از شهرها و روستاها چه زیان هایی دارند؟ موجب آسیب به زمین و منابع آبی می شود.

۲۰- برای مصرف درست آب چه نکاتی را باید رعایت کنیم؟ در موقع حمام کردن یا مسواک زدن، شیر آب را باز نگذاریم. شیرهای آب را همیشه بازدید و تعمیر کنیم تا چکه نکنند.

۲۱- در هنگام دوش گرفتن به طور متوسط هر دقیقه .. ۲۰ لیتر .. آب مصرف می شود.

۲۲- جهت آلوده نکردن آب چه نکاتی را باید رعایت کنیم؟ زباله ها را در رودها و آب های جاری نریزیم. از نظر اسلام آلوده کردن آنها گناه است. از مواد شوینده که ترکیبات شیمیایی دارند، کمتر استفاده کنیم. چون این مواد آبهای زیرزمینی را آلوده می کنند.

۲۳- چرا باید از مواد شوینده کمتر استفاده کنیم؟ چون این مواد آبهای زیرزمینی را آلوده می کنند.

۲۴- خاک یک منبع مهم تأمین .. غذا.. است .

۲۵- چند کاربرد خاک را در زندگی انسان نام ببرید. دامپروری - جنگل و درختکاری - کشاورزی - مصالح ساختمانی.

۲۶- خاک چگونه تشکیل می شود؟ خاک لایه نازکی از پوسته زمین است که از خرد شدن سنگ ها پدید آمده است. خاک طی زمان طولانی با توجه به عواملی مانند سنگ ها، آب، دمای هوا و موجودات زنده یک منطقه تشکیل می شود.

۲۷- علت تنوع خاک ها چیست؟ چون در هر نوع خاک مواد معدنی خاصی وجود دارد .

۲۸- خاک مناطق جلگه ای ایران را با خاک مناطق مرکزی مقایسه کنید. در جلگه ها و اطراف رودها و برخی کوه پایه ها خاک های حاصلخیزی وجود دارد که مواد آلی و معدنی مناسب دارند. برعکس، خاک برخی مناطق مرکزی، شرقی یا جنوبی کشور به علت وجود نمک یا آهک در خاک، برای کشاورزی مناسب نیست.

۲۹- خاک کدام مناطق کشور ما حاصلخیز و مناسب است؟ در جلگه ها و اطراف رودها و برخی کوه پایه ها خاک های حاصلخیزی وجود دارد که مواد آلی و معدنی مناسب دارد.

۳۰- خاک کدام مناطق کشور ما برای کشاورزی مناسب نیست؟ برخی مناطق مرکزی، شرقی یا جنوبی کشور به علت وجود نمک یا آهک در خاک.

۳۱- چرا در مناطق مرکزی ایران گیاهک (هوموس) خاک بسیار کم است؟ در این مناطق به علت خشکی هوا و کمبود بارندگی، گیاهک (هوموس) خاک بسیار کم است.

۳۲- در کدام مناطق ایران هوموس خاک کم است؟

الف) مناطق جلگه ای () ب) مناطق کوهپایه ای () ج) مرکزی، شرقی و جنوبی (*) د) همه موارد ()

۳۳- برای آنکه یک سانتی متر خاک زراعی تشکیل شود صدها سال وقت لازم است. صحیح (*) غلط ()

۳۴- چه عواملی موجب از بین رفتن خاک می شود؟

- ✓ مصرف بیش از حد مواد غذایی و کشت پی در پی یک محصول در زمین و استراحت ندادن به خاک.
- ✓ قطع درختان و کندن بوته ها که موجب می شود خاک در اثر باد و باران به راحتی شسته شود.
- ✓ استفاده نامناسب و بی رویه از کودهای شیمیایی.
- ✓ ایجاد ساختمان و جاده و کارخانه روی خاک قابل کشت.
- ✓ دفن زباله ها در خاک.

۳۵- در کشور ما کدام سازمان مسئولیت حفاظت از خاک را بر عهده دارد؟ سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری.

فعالیت ها درس ۱۴

- ۱- مردم در چه فعالیت هایی (در منزل، شهر، روستا، مدرسه و ...) از آب استفاده می کنند؟
 آب آشامیدنی، آبیاری باغچه ها، تهیه غذا، استحمام، شستن ماشین، شستن ظروف و لباس ها، آب مصرفی کولر، نظافت خانه، شستن دست و ...
- ۲- به شکل چرخه (گردش) آب در طبیعت (صفحه ۷۹) توجه کنید و مقابل اعداد ۱ تا ۵، هر مرحله توضیح دهید.
- ۱- بخار: بر اثر تابش نور خورشید آب از سطح دریاها و اقیانوس ها تبخیر شده و این بخار در جو بالا می رود.
 ۲- ابر: بخارهای آب در کنار هم قرار گرفته و تشکیل ابر می دهند.
 ۳- بارش: وقتی آب متراکم شد هوا نمی تواند وزن آنرا تحمل کند آب ها به شکل برف، باران یا تگرگ به زمین بر می گردد.
 ۴- جریان: بارش بر روی سطح زمین جاری شده و روان آب ها را ایجاد می کنند.
 ۵- نفوذ: ریختن آبها به داخل دریاچه ها و برکه ها یا فرو رفتن در زمین.

۳- میانگین بارش سالانه کشور ما حدود ۲۳۰ میلی متر است.

روی نمودار مقابل این میانگین را با برخی از کشورهای همسایه مقایسه کنید. چه نتیجه ای می گیرید؟
 کشور ایران نسبت به اغلب کشورهای همسایه دارای بارش سالانه کمی است و جزء کشورهای کم باران محسوب می شود و ما باید در مصرف آب صرفه جویی کنیم و از هدر دادن آن پرهیز کنیم.

۴- کاربرگ شماره (۱۱) نقشه پراکندگی رودهای ایران را در کلاس کامل کنید.

(جواب بر عهده دانش آموزان)

۵- چرا با آنکه کشور ایران از شمال و جنوب به دریاها و بزرگی راه دارد با مشکل کمبود آب مواجه است؟
 چون آب دریاها شور و غیر قابل استفاده برای آشامیدن و کشاورزی است و در نواحی شمالی، رشته کوه البرز مانع نفوذ بادهای مرطوب به داخل کشور می شود و در نواحی داخلی گرمای زیاد مانع از تشکیل ابر و بارندگی می شود.

۶- آیا تاکنون نام سواحل مکران را شنیده اید؟ با معلم خود این محدوده را در نقشه مشخص کنید.

ساحل مکران به خط ساحلی ایران در محدوده دریای عمان گفته می شود. بیشتر خط ساحلی مکران در استان سیستان و بلوچستان است و تنها بندر اقیانوسی ایران یعنی چابهار، در آنجا قرار دارد. ساحل بکر و دست نخورده و عاری از زباله های انسانی و صخره های بلند از ویژگی های این منطقه است.

۷- با یکی از سالمندان خانواده یا فامیل طبق کاربرگ شماره (۱۲) مصاحبه کنید و نتیجه را در کلاس بخوانید.

(جواب بر عهده دانش آموزان)

۸- همفکری کنید و کاربرگ شماره (۱۳) "پیشنهاد در باره مصرف صحیح آب" را در کلاس انجام دهید.

(جواب بر عهده دانش آموزان)

۹- اگر ۱۰ دقیقه زمان دوش گرفتن در حمام طول بکشد چند لیتر آب (معادل چند لیوان) مصرف می شود؟

هر دقیقه ۲۰ لیتر آب مصرف می شود، ۱۰ دقیقه استحمام می شود ۲۰۰ لیتر. هر لیتر معادل ۴ لیوان آب است ۲۰۰ را در ۴ ضرب می کنیم که می شود معادل ۸۰۰ لیوان.

۱۰- اگر شعری در بارهٔ آب می دانید، در کلاس بخوانید.

آب را گل نکنیم،

در فرو دست انگار کفتری می خورد آب،

یا که در بیشه ای دور سیره ای پَر می شوید،

یا در آبادی کوزه ای پُر می گردد....

(سهراب سپهری)

۱۱- به تصویر صفحه ۸۵ دقت کنید و با همفکری یکدیگر بگویید خاک چه اهمیتی در زندگی موجودات زنده دارد؟

بدون وجود خاک سالم حیات روی زمین امکان پذیر نیست و حدود ۹۵٪ غذای انسان ها مستقیم و غیر مستقیم از زمین می باشد.

۱۲- ده مواد غذایی را که در دو روز گذشته مصرف کرده اید بنویسید و در جدول علامت بزنید. (جواب بر عهده دانش آموزان)

وابستگی به خاک		منبع		مواد غذایی که خورده ام
ندارد	دارد	حیوانی	گیاهی	
				شیر
				چای

پنجم ماه ۱۴۰۰

@Motalat707

۱- به چه کسانی گردشگر می گویند؟ به کسانی که محل اقامت یا کار خود را به طور موقت ترک می کنند و برای استراحت یا گردش و دیدن یا مطالعه مکان های تاریخی و طبیعی، به سفر می روند گردشگر می گویند.

۲- خداوند در قرآن در باره سفر کردن چه می فرماید؟ می فرمایند... ای پیامبر به بندگان بگو در زمین سفر کنید تا از عاقبت کسانی که قبل از شما بودند آگاه شوید.

۳- به چه کسانی زائر می گویند؟ به کسانی که به سفرهای زیارتی می روند، زائر می گویند.

۴- گردشگری در گذشته و حال را با یکدیگر مقایسه کنید. در گذشته، تعداد کسانی که به مسافرت می رفتند بسیار کم بود اما با گذشت زمان، تعداد گردشگران بیشتر شد، به طوری که امروزه میلیون ها نفر از مردم جهان در ایام مختلف سال از جایی به جای دیگر سفر می کنند.

۵- همه مردم از مسافرت، هدف یکسانی دارند. صحیح () غلط (*)

۶- هدف مردم از گردشگری چیست؟ استراحت و تفریح، زیارت اماکن مقدس، مطالعه آثار تاریخی، بازدید از نمایشگاه ها یا گردهمایی های علمی و طبیعت گردی.

۷- گردشگری چه اهمیتی برای کشور دارد؟

✓ وقتی افراد به سفر می روند علاوه بر استراحت و تفریح با پدیده های زیبای طبیعی و مکان های تاریخی و فرهنگی آشنا می شوند و چیزهای زیادی در باره مکان ها و آداب و رسوم مردم مناطق یاد می گیرند.

✓ وقتی گردشگران به ناحیه ای سفر می کنند در آن ناحیه شغل های مختلفی ایجاد می شود. برای مثال هتل داری، دفاتر فروش بلیط، دفاتر حمل و نقل، فروش صنایع دستی و غذاها و شیرینی های محلی.

۸- وقتی در یک مکان شغل های بیشتری به وجود بیاید، در آمد مردم آنجا بیشتر می شود. صحیح (*) غلط ()

۹- گردشگری نقش مهمی در افزایش .. در آمد .. مردم یک منطقه دارد.

۱۰- برخورد ایرانیان با گردشگران خارجی چگونه است؟ ما ایرانیان بر اساس فرهنگ و ارزش های دینی خود، با گردشگرانی که از خارج از کشور به ایران می آیند، با احترام و محبت برخورد می کنیم و سعی می کنیم آنها را با فرهنگ، تمدن و تاریخ خود آشنا کنیم

۱۱- یکی از وسایل مهمی که باید برای گردشگری یا انجام هر نوع سفر از آن استفاده کرد، .. نقشه .. است.

۱۲- در گردشگری نقشه چه کمکی به ما می کند؟ نقشه ها به ما کمک می کنند تا مکان های جدید را بهتر پیدا کنیم و سریع تر خود را به آنجا برسانیم.

۱۳- بدون نقشه چه مشکلی برای گردشگر به وجود می آید؟ بدون نقشه ممکن است مسیرها را اشتباه کنیم یا زمان زیادی برای پیدا کردن یک مکان صرف کنیم.

۱۴- مهمترین نقشه مورد نیاز هنگام سفر چه نقشه ای است؟ نقشه راه ها

۱۵- بر روی نقشه راه ها چه چیزهایی مشخص شده است؟ بر روی نقشه راه ها، جاده های اصلی و فرعی و همچنین مکان های خدماتی چون رستوران ها، تعمیرگاه ها، پمپ بنزین ها، نمازخانه و نظایر آن مشخص شده است.

۱۶- کدامیک از موارد زیر بر روی نقشه راه ها مشخص نشده است؟

الف) پمپ بنزین ها () ب) رشته کوه ها (*) ج) رستوران ها () د) تعمیرگاه ها ()

۱۷- مقیاس نقشه راه ها چه کاربردی دارد؟ با استفاده از مقیاس نقشه راه ها می توانید حساب کنید چقدر از روستا یا شهری که می خواهید به آن سفر کنید، فاصله دارد.

فعالیت ها درس ۱۵

۱- فرض کنید شما و دوستانتان می خواهید در تعطیلات چند روزه، با مسئولان مدرسه به یک اردو بروید، اما مکان سفر را باید خودتان انتخاب کنید.

به طور گروهی همفکری کنید و محلی را برای سفر انتخاب و روی آن توافق کنید. دلایل انتخاب آن مکان را روی کاغذ بنویسید و در کلاس بخوانید.

شیراز چون شیراز، یکی از شهرهای پهناور با جاذبه‌های گردشگری و دیدنی بسیار زیاد است با برنامه‌ریزی می توان از تمام جاذبه‌های گردشگری این شهر دیدن کرد. شیراز آب‌وهوایی سرد و خشک دارد، اما فصل بهار در این شهر غیرقابل توصیف است. بوی سبزه و گل‌های معطر این شهر که نفس کشیدن را برایتان دلچسب می‌کند. شیراز، از آن دسته از شهرهایی است که توریست را به خود مجذوب می‌کند و مسافرها را برای چندمین بار معتقد می‌کند که این شهر زیبا را برای مقصد گردشگری خود انتخاب کنند. شهری که هر آنچه یک توریست بخواهد را در خود جای داده است. شهر شیراز جاذبه‌های گردشگری متفاوتی دارد مانند: حرم مطهر شاهچراغ^(ع) - مسجد نصیرالملک - بازار وکیل شیراز - حمام وکیل شیراز - تخت جمشید - پاسارگاد - حافظیه - سعدیه - آبشار مارگون و باغ ارم

۲- شما تاکنون کدامیک از انواع گردشگری را تجربه کرده اید؟ در کلاس بگویید. (جواب بر عهده دانش آموزان)

۳- همفکری کنید و بگویید چه عواملی موجب شده که سفر کردن و گردشگری افزایش یابد؟

کاهش هزینه های سفر، افزایش امکانات مانند هتل ها و رستوران ها، تبلیغات جهت گردشگری، افزایش درآمد مردم، امنیت راه ها.

۴- درباره بوم گردی و تفاوت آن با دیگر انواع گردشگری تحقیق کنید.

بوم گردی (اکوتوریسم) سفری است مسئولانه که به حفظ ارزش های محیط زیست یک منطقه توجه دارد. در بوم گردی سعی بر این است که در یک منطقه بکر بدون تخریب و آسیب زدن، کمترین اثر منفی را بر ویژگی های منطقه برجای بگذارد.

۵- فرض کنید فصل تابستان است و عده زیادی مسافر به شهر یا روستای محل زندگی شما سفر کرده اند. شما برای کسب درآمد چه شغل هایی پیشنهاد می کنید؟ خود شما دوست دارید چه شغلی در این زمینه داشته باشید؟ (جواب بر عهده دانش آموزان)

۶- فرض کنید شما و خانواده تان به شهر قم سفر کرده اید. ابتدا جهت های شمال و جنوب و مشرق و مغرب را روی نقشه پیدا کنید. سپس با استفاده از راهنما، مسجد مقدس جمکران، دو مرکز خرید، دفتر فروش بلیت هواپیما، ایستگاه راه آهن و یک پارک را مشخص کنید و علامت بزنید. موقعیت هر کدام را نسبت به حرم مطهر مشخص کنید. مثال: ایستگاه راه آهن غرب حرم. (جواب بر عهده دانش آموزان)

۷- کاربرگ شماره (۱۴) محاسبه مسافت راه ها را روی نقشه انجام دهید. (جواب بر عهده دانش آموزان)

۸- با کمک معلم خود نقشه گردشگری شهر یا استان خودتان را تهیه کنید و به دیوار کلاس بزنید و روی آن مکان های دیدنی را مشخص کنید. (جواب بر عهده دانش آموزان)

۱- در کشور ما، بخش عمده ای از سفرها جنبهٔ .. زیارتی .. دارد.

۲- سفرهای زیارتی به چه منظوری انجام می شود؟ به منظور زیارت مرقد امامان بزرگوار^(ع) و امامزاده ها و بازدید از مکان های مقدس انجام می گیرد.

۳- در ایران مساجد از چه نظر مورد توجه گردشگران می باشند؟ بعضی از مساجد علاوه بر محل عبادت، از نظر معماری زیبایی اسلامی نیز مورد توجه گردشگران هستند.

۴- مهمترین مساجدی که در کشورمان از نظر معماری مورد توجه گردشگران است کدامند؟ مسجد امام و شیخ لطف اله در اصفهان، مسجد جامع یزد و مسجد گوهر شاد در مشهد.

۵- مهمترین شهر زیارتی ایران، کجاست؟ مشهد

۶- طبق آمار سالیانه حدود .. ۱۷ .. میلیون نفر به شهر مقدس مشهد وارد می شوند.

۷- بیشترین زائر از کدامیک از کشورهای همسایه زیر وارد ایران می شوند؟

الف) ترکیه () ب) عراق (*) ج) آذربایجان () د) پاکستان ()

۸- از کشور ما، هر ساله چند میلیون نفر زائر، مشتاقانه برای زیارت عتبات عالیات به کشور .. عراق .. می روند.

۹- سخنی از امام رضا^(ع) در مورد صدقه دادن بنویسید. "صدقه بده، هر چند کم باشد، زیرا هر کار کوچکی که صادقانه برای خدا انجام شود بزرگ است."

۱۰- حرم مطهر امام رضا^(ع) و مجموعهٔ آستان قدس رضوی از چه نظر دارای اهمیت است؟ علاوه بر اهمیت زیارتی از نظر معماری و تاریخی نیز اهمیت فراوانی دارد و در هر یک از صحن ها، شاهکارهایی از معماری ایرانی-اسلامی مشاهده می شود.

۱۱- آرامگاه کدام شخصیت های بزرگ علمی مذهبی در صحن های مطهر رضا^(ع) می باشند؟ شیخ بهایی و علامه محمدتقی جعفری

۱۲- مجموعهٔ آستان قدس رضوی شامل چه بخش هایی است؟ دارای چند کتابخانه بزرگ، مرکز درمانی، مهمان سرا و چند موزهٔ باشکوه است.

۱۳- در مجموعهٔ آستان قدس رضوی کدام موزه ها قرار دارند؟ موزهٔ قرآن، موزهٔ سکه، موزهٔ صدف و موزهٔ سلاح

۱۴- چه آثاری در موزهٔ امام رضا^(ع) نگهداری می شود؟ آثار مختلفی از جمله مدالهایی که برخی از نخبگان علمی (مانند برندگان المپیادهای علمی) و همچنین ورزشکاران اهداء کرده اند، نگهداری می شود. مدال کشتی گیر محبوب ایران مرحوم تختی، از قدیمی ترین این مدالهاست.

۱۵- مهمترین اشیای موجود در موزهٔ امام رضا^(ع) کدامند؟ از مهم ترین اشیای موجود در این موزه می توان به قرآن های نفیس که با خط مبارک ائمه اطهار بر روی پوست آهو نوشته شده، اولین سنگ مرقد مطهر امام رضا^(ع) و سکه ها و کتیبه های نفیس اشاره کرد.

۱۶- ایران به دلیل دارا بودن تاریخ طولانی، آثار و بناهای متعددی دارد. صحیح(*) غلط ()

۱۷- آثار و بناهای تاریخی ایران شامل چه چیزهایی است؟ مساجد، کاروانسراها، کاخ ها، حمام ها، بازارها، پل ها، آرامگاه های شاعران و دانشمندان، خانه های تاریخی و برج ها.

۱۸- طبیعت گردی چیست؟ یکی از انواع گردشگری، گردش و استراحت یا مطالعه و تحقیق در مکان های طبیعی چون کوه ها، غارها، چشمه های آب معدنی و بیابان ها و جنگل ها و پناهگاه های حیات وحش و روستاها است.

۱۹- علت تنوع زیستگاه ها در ایران چیست؟ به دلیل داشتن ناهمواری های مختلف و آب و هوای متنوع زیستگاه های متنوعی دارد. بعضی از این مکان ها به عنوان "میراث زیستی جهانی" اعلام شده اند.

۲۰- چهار فصل سال در ایران جهت طبیعت گردی چگونه است؟ بر خلاف برخی کشورهای دنیا که از دیدن زیبایی های برخی فصل های سال و برخی اقلیم ها محروم هستند، در کشور ایران هر یک از چهار فصل سال زیبایی های خاص خود را نشان می دهد.

۲۱- از شگفتی های کشورمان دو نمونه را بنویسید؟ علاوه بر زیبایی های طبیعی، بناها و معماری های به جای مانده از دوره های مختلف تاریخی مخصوصاً پس از اسلام نیز، از شگفتی های کشورمان است.

۲۲- گردشگری در طبیعت ممکن است چه مشکلی را بوجود آورد؟ ممکن است بعضی از مناطق در اثر انبوه مسافران آسیب ببیند.

۲۳- ایجاد پارک های ملی چه فایده ای دارد؟ از آسیب رساندن به محیط زیست جلوگیری می شود.

۲۴- یکی از برنامه های کشور جهت جلوگیری از آسیب رساندن به طبیعت و محیط زیست چیست؟ ایجاد پارک های ملی

۲۵- قوانین و مقررات پارک های ملی را بنویسید؟ بوته کنی، چرای دام ها، شکار و نظایر آنها ممنوع است و محیط امن برای جانوران است.

۲۶- با ایجاد کدام مکان، محیط امن طبیعی برای جانوران پدید آمده است؟ پارک های ملی

فعالیت های درس ۱۶

۱- اگر به اینترنت دسترسی دارید با راهنمایی معلم به پایگاه آستان قدس رضوی وارد شوید و اطلاعاتی در باره زیارت حرم مطهر و بخشهای مختلف آن بدست آورید. **صحن های حرم امام رضا^(ع) نه عدد هستند و به نام های صحن انقلاب اسلامی (صحن کهنه یا صحن عتیق)، صحن آزادی (صحن نو)، صحن جمهوری اسلامی، صحن قدس، صحن جامع رضوی، صحن غدیر، صحن کوثر، صحن هدایت و صحن بعثت خوانده می شوند. گنبد هزار ساله حرم، در دوران سلجوقیان ساخته شده است حرم مطهر سالانه سی میلیون زائر ایرانی و غیرایرانی دارد. مساحت کل حرم امام رضا^(ع) بیش از یک میلیون متر مربع است و گنجایش ۷۰۰ هزار نفر را دارد.**

۲- به طور گروهی با استفاده از دانشنامه شبکه رشد یا سایر منابع در باره زندگی و آثار یکی از این دو شخصیت بزرگ یک صفحه مطلب بنویسید و در کلاس بخوانید. **استاد علامه محمد تقی جعفری به سال ۱۳۰۴ خورشیدی در شهر تبریز متولد شد و تحصیلات عالی علوم اسلامی خود را در شهر تبریز، تهران، قم و نجف اشرف خواند.**

در همان سنین جوانی به اجتهاد دست یافت و سرانجام در شمار فلاسفه شهیر عصر درآمد و شهرت بین المللی پیدا کرد. تا حال حاضر بیش از هشتاد اثر از آثار استاد به طبع رسیده است.

از آثار برجسته ایشان شرح و تفسیر کاملی بر نهج البلاغه می باشد که ۲۷ جلد آن به زبان فارسی چاپ شده است. از استاد، بیش از صد کتاب باقی مانده است. وی در سال ۱۳۷۷ دار فانی را وداع گفت و در حرم امام رضا^(ع) دفن شده است.

۳- آیا تاکنون صلوات خاصه امام رضا^(ع) را شنیده اید؟ چه احساسی نسبت به آن دارید؟

صلوات خاصه این امام بزرگوار، زیارتی است که ابن قولویه، به روایت از ائمه معصوم^(ع) روایت کرده که فرمودند: چون به نزد قبر امام رضا^(ع) رفتی بگو:

"اللهم علی بن موسی الرضا المرتضی الامام النقی النقی و حجتک علی من فوق الأرض و من تحت الثری الصدیق الشهید صلاة کثیرة تامه زاکیة متواصله متواتره مترادفه کافضل ما صلیت علی احد من اولیائک".

با شنیدن آن انسان احساس می کند در حرم با صفای مولایش تنفس می کند و از راه دور با چشم دل در محضر آن حضرت از آن فضای نورانی بهره مند می شود.

۴- اگر با خانواده تان به مشهد مقدس سفر کنید، بعد از زیارت حرم امام رضا^(ع) پیشنهاد می کنید از کدام بخش های آستان قدس دیدن کنید؟ از موزه های قرآن، سلاح، سکه، مسجد گوهر شاد و صحن های قدیمی و جدید .

۵- کاربرگه شماره (۱۵) را در کلاس کامل کنید. (جواب بر عهده دانش آموزان)

۶- تصویرهای زیر، (صفحه ۹۷) سمت راست مربوط به حرم حضرت معصومه^(س) و سمت چپ، مربوط به حرم حضرت احمد بن کاظم (معروف به شاهچراغ) است. تحقیق کنید که این دو آرامگاه در کجا هستند و هر یک از این دو شخصیت، چه نسبتی با امام رضا^(ع) دارند؟ حرم حضرت معصومه^(س) در قم و شاهچراغ در شیراز است، حضرت معصومه^(س) خواهر و شاهچراغ برادر امام رضا^(ع) می باشند.

۷- با همفکری با معلم و دوستانتان، در باره سه فعالیت زیر در کلاس گفت و گو کنید.

الف) آیا مقاصد گردشگری محل زندگی خودتان را به خوبی می شناسید؟ گزارشی از آنها را در کلاس ارائه دهید.

(جواب بر عهده دانش آموزان)

ب) آیا فکر می کنید در محل زندگی شما، آثار طبیعی و گردشگری یا صنایع دستی یا مکان های دیدنی وجود دارد که به اندازه کافی در کشور یا جهان، شناخته شده نیست؟ چه راه هایی برای شناساندن آنها به دیگران و همچنین برای حفظ و نگهداری آنها، به ذهنتان می رسد؟ (جواب بر عهده دانش آموزان)

ج) علاوه بر صفحات آخر کتاب، در صفحات مختلف و میان درس های این کتاب نیز بیش از ۴۰ تصویر جذاب از طبیعت و بناهای تاریخی گنجانده شده است. آنها را پیدا کنید و ببینید در کدام استان واقع شده اند؟ (جواب بر عهده دانش آموزان)

۸- به عکس مقابل توجه کنید و بگویید.

- چرا چنین منظره ای به وجود آمده است؟ به دلیل بی توجهی مسافران به محیط اطراف خود و محیط زیست.

- چه آسیب هایی ایجاد می شود؟ ایجاد منظره ای زشت، آلوده کردن و از بین بردن محیط زیست.

- برای مقابله با این آسیب ها چه باید کرد؟ آموزش صحیح و موظف کردن خانواده ها به اینکه بعد از استفاده از مواد غذایی پس مانده آنها را درون کیسه های زباله بریزند و زباله ها را در طبیعت رها نکنند.

بشمین ماه ۱۴۰۰

@Motaleat707

۱- میراث یعنی چه؟ میراث یعنی ارث و هر چیزی که از گذشتگان و نیاکان و پدران به ما رسیده باشد.

۲- میراث فرهنگی چیست؟ بخشی از آثاری که از گذشتگان برای ما به جا مانده است، میراث فرهنگی است. میراث فرهنگی همه آثار ارزشمندی است که به فرهنگ یک ملت مربوط می شود.

۳- چرا میراث فرهنگی دارای اهمیت است؟ چون این آثار، حاصل زندگی و تلاش مردمی است که در گذشته زندگی می کرده اند.

۴- میراث فرهنگی چند نوع است؟ (با ذکر مثال) میراث فرهنگی ممکن است آثار مادی مثل ظرف ها، سکه ها، کتیبه ها، فرش ها، کتاب های قدیمی و بناهای تاریخی، مساجد و امامزاده ها باشد. همچنین ممکن است چیزهای غیر مادی مثل اعتقادات، دستاوردهای علمی و هنری فرهنگی، زبان و آداب و رسوم باشد که از گذشته به ما رسیده است.

۵- از میراث های فرهنگی زیر کدام مادی است؟

الف) زبان () ب) بناهای تاریخی (*) ج) آداب و رسوم () د) اعتقادات ()

۶- چرا میراث فرهنگی ایران بسیار با ارزش است؟ از آنجا که ایران جایگاه تمدن های کهن و یکی از قدیمی ترین سکونتگاه های بشری است. دارای میراث فرهنگی بسیار زیاد است که بخشی از آن در موزه ها نگهداری می شود.

۷- قبل از انقلاب اسلامی، بخشی از آثار باستانی و گنجینه های هنری ایران، به دست کدام کشورها به غارت رفته بود؟ فرانسه، انگلیس و آمریکا

۸- چرا باید در حفظ میراث فرهنگی تلاش بکنیم؟ تا بتوانیم آنها را به خوبی به آیندگان بسپاریم. میراث فرهنگی به همه مردم یک کشور تعلق دارد، پس همه باید در حفظ آن بکوشند.

۹- علم تاریخ چیست؟ علم تاریخ عبارت است از مطالعه زندگی انسان ها در گذشته.

۱۰- آشنایی با گذشته به ما چه کمکی می کند؟ آشنایی با گذشته به ما کمک می کند تا زمان حال را بهتر بفهمیم. ما از مطالعه رویدادها و زندگی مردمان گذشته می توانیم عبرت بگیریم و از تجربه های آنها در زندگی امروز استفاده کنیم.

۱۱- به چه کسانی مورخ می گویند؟ به کسانی که درباره زندگی انسان ها و رویدادهایی که در گذشته اتفاق افتاد، مطالعه و تحقیق میکنند، مورخ میگویند.

۱۲- مورخان در مطالعات خود از چه منابعی استفاده می کنند؟ از منابع مختلفی مثل کتاب ها و نوشته ها یا کتیبه ها، ابزارها و وسایل زندگی، بناها، سکه ها، سلاح ها، سنگ نگاره ها و هر چیزی که از گذشته باقی مانده است، استفاده می کنند.

۱۳- مورخان نظر خود را در مورد یک موضوع تاریخی چگونه بیان می کنند؟ آنها سعی می کنند شواهد و مدارک به جا مانده را با دقت بررسی کنند تا به واقعیت آنچه در گذشته رخ داده، پی ببرند و آن گاه نظر خود را در باره یک موضوع تاریخی بگویند.

۱۴- مورخان در چه صورت ممکن است نظر خود را تغییر بدهند؟ گاهی ممکن است مورخان با دست یافتن به شواهد و مدارک جدید، تغییراتی در نظرات خود می دهند.

۱۵- مورخان در کار خود از یافته ها و نتایج مطالعات .. باستان شناسان.. نیز استفاده می کنند.

۱۶- باستان شناسان چگونه اشیای تاریخی را از دل خاک بیرون می کشند؟ باستان شناسان ابتدا با مشاهده ویرانه ها و خرابه ها یا مطالعه منابع تاریخی حدس می زنند که در یک منطقه، آثار باستانی وجود دارد. سپس به جستجو و حفاری در آن منطقه می پردازند و در هر مرحله از ابزار خاصی استفاده می کنند. باستان شناسان با حوصله آثار موجود در دل خاک را بیرون می آورند و هنگامی که خاک ها را لایه برداری می کنند، به هر شیئی که برخورد می کنند، معمولاً همان موقع از آن عکس و فیلم تهیه می کنند.

۱۷- مورخان معمولاً کار خودشان را چگونه آغاز می کنند؟ مورخان معمولاً کار خودشان را با پرسش هایی در باره گذشته آغاز می کنند. آنها می خواهند در باره اشخاص یا رویدادهای یک دوره زمانی چیزهایی بدانند. مورخان ممکن است در باره یک موضوع، اطلاعاتی داشته باشند، اما چیزهایی هم برای آنها نامعلوم باشد.

۱۸- برخی پرسش هایی که مورخان با آن کار خود را شروع می کنند را بنویسید. چه چیزهایی اتفاق افتاده است؟ در چه زمانی اتفاق افتاده است؟ در کجا این اتفاق رخ داده است؟ چه کسی یا چه کسانی در این واقعه شرکت داشته اند؟ علت یا علت های این رویداد چه بوده است؟ چگونه می توان از این موضوع برای حال و آینده استفاده کرد؟

۱۹- موزه ها چگونه مکان هایی می باشند؟ در همه کشورهای برای حفظ و نگهداری آثار تاریخی با ارزش و میراث فرهنگی، مکان هایی به نام موزه وجود دارد.

۲۰- موزه ها علاوه بر نگهداری آثار تاریخی، چه کارکردهای دیگری دارند؟ موزه ها علاوه بر نگهداری آثار تاریخی، این آثار را به نمایش می گذارند به طوری که همه مردم با رفتن به موزه، می توانند آنها را مشاهده کنند تا از چگونگی زندگی مردم در زمان های مختلف آگاه شوند. همچنین، موزه ها مکان های مناسبی برای افرادی هستند که در رشته های مختلف مثل تاریخ، هنر، معماری، باستان شناسی و ... مطالعه و تحقیق می کنند.

۲۱- یکی از اهداف مهم وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی چیست؟ معرفی فرهنگ و تمدن گرانبهای ایرانی-اسلامی کشورمان است.

۲۲- حفظ و نگهداری میراث فرهنگی بر عهده کدام وزارت خانه می باشد؟ وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی

۲۲- وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی چه فعالیت هایی انجام می دهد؟ فعالیت های مختلفی در زمینه حفظ و احیای میراث طبیعی و فرهنگی و صنایع دستی کشور انجام می دهد.

۲۳- ما چگونه می توانیم به وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی کمک کنیم؟ با شناخت و معرفی فرهنگ مادی و معنوی پر بار خویش و حمایت از آن، به این وظیفه کمک نماییم.

فعالیت‌ها درس ۱۷

۱- به تصاویر صفحه ۱۰۴ دقت کنید. چه آثاری مشاهده می‌کنید؟ آیا این آثار با ارزش هستند؟ چرا؟ گفت و گو کنید.
فرش کتاب بناهای تاریخی سکه‌های قدیمی اشیاء تاریخی که همگی با ارزش هستند. زیرا جزء میراث فرهنگی می‌باشند. این آثارها از نیاکان ما به ارث رسیده‌اند و نشانه فرهنگ و تمدن ایران هست.

۲- آیا می‌توان تنها با استناد به شواهد تجربی برجای مانده و یافته‌های باستان‌شناسان، به واقعیت و احوال گذشتگان پی برد؟ به نظر شما چه راه‌های دیگری نیز وجود دارد؟ در این مورد، با معلم خود گفت و گو کنید. **بله- با خواندن کتابهای قدیمی و تاریخی و شرح حال گذشتگان، پرسش و جستجو از افراد مسن در خانواده، که آنها هم سینه به سینه از گذشتگان شنیده‌اند.**

۳- به چند گروه تقسیم شوید و همفکری کنید و یکی از موضوعات زیر را انتخاب و درباره آن پرسش‌های تاریخی طرح کنید. (نیازی نیست به پرسش‌ها پاسخ دهید) هر گروه پرسش‌های بیشتری طرح کند، امتیاز بیشتری می‌گیرد.
(جواب بر عهده دانش‌آموزان)

(سقوط سلسله ساسانیان)

(حمله اسکندر به ایران)

(هنر و صنعت ایرانیان باستان)

پدر حسن یک انگشتر عقیق و یک تسبیح دارد که آن را در صندوقچه‌ای نگهداری می‌کند. وقتی حسن از پدرش پرسید که چرا او آن قدر به این انگشتر و تسبیح علاقه دارد، پدر پاسخ داد که آنها اولاً یک میراث خانوادگی و یادگاری از پدرِ پدرِ بزرگش هستند و دیگر آنکه چون قدیمی‌اند خیلی ارزشمندند، به همین جهت، آنها را با دقت حفظ می‌کند.

۴- در خانواده یا فامیل خود درباره اشیا یا رسم‌های قدیمی که میراث خانوادگی هستند، پرس و جو کنید. از افراد بپرسید چرا آن چیزها را حفظ و نگهداری می‌کنند؟ سپس نتیجه را روی یک برگه کاغذ بنویسید و در کلاس بگویید.

فرش، کتاب، ظروف، اشیای قدیمی فرهنگ و آداب و رسوم گذشتگان ما را بازگو می‌کند و انسان با شناسایی آن به مجموعه‌ای از آیین‌ها و رفتارهای فرهنگی و اجتماعی گذشتگان پی می‌برد.

۵- به طور گروهی یک یا چند میراث فرهنگی مهم در شهر، روستا یا استان محل زندگی‌تان را شناسایی کنید و در کلاس نام ببرید.
(جواب بر عهده دانش‌آموزان)

۶- در صورتیکه به اینترنت دسترسی دارید، با راهنمایی معلم به پایگاه یک موزه بروید و اطلاعات و تصاویری در باره آن موزه یا اشیای داخل آن به دست بیاورید. **(جواب بر عهده دانش‌آموزان)**

اسفند ماه ۱۴۰۰

@Motaleat707

۱- موزه ایران باستان در کدام شهر قرار دارد؟ تهران

۲- در موزه ایران باستان چه چیزهایی نگهداری می شود؟ مجسمه ها ظروف و ابزار و وسایلی از گذشته های بسیار دور ایران نگهداری می شود.

۳- علت نامگذاری موزه ایران باستان چیست؟ چون شما در این موزه آثار تاریخی به جای مانده از دوره قبل از اسلام را مشاهده می کنید. به همین جهت به این موزه، موزه ایران باستان می گویند.

۴- علم تاریخ یعنی چه؟ یعنی مطالعه دقیق زندگی انسان ها در گذشته.

۵- مورخان، زمان گذشته را بر چه اساسی تقسیم می کنند؟ بر اساس حوادث و تغییرات مهم به بخش هایی تقسیم می کنند.

۶- به چه علت تاریخ ایران را به دو دوره تقسیم کرده اند؟ از آنجا که ورود اسلام به ایران، مهمترین رویداد تاریخی کشور ما است، به همین جهت مورخان تاریخ ایران را به دو دوره تقسیم کرده اند.

۷- مهمترین رویداد تاریخی کشور ما کدام است؟ ورود اسلام به ایران

۸- مورخان تاریخ ایران به دو دوره زمانی تقسیم کرده اند، آنها را توضیح دهید.

۱- تاریخ ایران قبل از اسلام که به آن دوره ایران باستان می گویند.

۲- تاریخ ایران دوره اسلامی که با سقوط حکومت ساسانیان و ورود اسلام به ایران آغاز شد و تا کنون ادامه دارد.

۹- بر روی نمودار خط زمان نام دو دوره مهم تاریخی ایران را بنویسید.

۱۰- با توجه به مطالعات باستان شناسان، زندگی بشر چه مراحل را طی کرده است؟

- ✓ هزاران سال پیش انسانها از وسایل بسیار ابتدایی استفاده می کردند.
- ✓ از طریق گردآوری خوراک و شکار حیوانات زندگی میکردند.
- ✓ در جستجوی شکار و خوراک از جایی به جای دیگر می رفتند.
- ✓ برای محافظت از خود درون غارها به سر می بردند.
- ✓ سپس کشاورزی را یاد گرفتند و حیوانات را اهلی کردند.
- ✓ آنها در کنار رودخانه ها برای خود خانه های دائمی ساختند.

۱۱- ابزارهای انسان های غار نشین از ۰۰ سنگ ۰۰ بود.

۱۲- چرا غار نشینان بر روی دیوار غارها نقاشی می کشیدند؟ به یادبود شکارهایشان، نقش هایی روی دیوار غار می کشیدند و یا بر روی کوه های اطراف خود کنده بودند.

۱۳- اولین روستاها چگونه بوجود آمدند؟ انسان ها کشاورزی را یاد گرفتند و حیوانات را اهلی کردند. آنها در کنار رودخانه ها برای خود خانه های دائمی ساختند. کشاورزی موجب شد که انسان ها یک جانشین شدند و بدین ترتیب اولین روستاها در کنار رودهای پر آب و چشمه ها پدید آمدند.

۱۴- اولین روستاهای در کجا پدید آمدند؟ کنار رودها و چشمه ها

۱۵- چرا همه مردم روستا مجبور نبودند کار کشاورزی کنند؟ مردم روستاها به تدریج در ساختن ابزار و وسایل گوناگون و مورد نیاز خود پیشرفت کردند. با رونق کشاورزی، غذا به اندازه کافی تولید و ذخیره می شد و دیگر همه افراد مجبور به کار کشاورزی نبودند. بنابر این، عده ای در کارهای دیگر مهارت پیدا کردند.

۱۶- انسان ها با استفاده از .. گِل .. ظروف سفالی را ساختند. این ظروف ابتدا شکل .. ساده ای .. داشتند ولی به تدریج شکل بهتری یافتند و دارای .. نقش و نگار .. شدند.

۱۷- علت اختراع خط توسط انسان چه بود؟ برای رسیدگی به کارها و نوشتن و محاسبه داد و ستدهایشان خط را اختراع کردند.

۱۸- شهرهای بزرگ چگونه پدید آمدند؟ با گذشت زمان، جمعیت برخی سکونتگاه ها رو به افزایش گذاشت و شهرهای بزرگی پدید آمدند که به وسیله حکومتی اداره می شدند. آنها قوانین و مقرراتی برای خود وضع کردند.

۱۹- نخستین تمدن های بشری چگونه بوجود آمد؟ مردم شهرها در هنر و معماری و ساختن بناها، پیشرفت زیادی کردند. بدین ترتیب نخستین تمدن های بشری به وجود آمدند.

۲۰- تمدن ها چه ویژگی هایی دارند؟

۱- حکومت ۲- قوانین و مقررات ۳- تقسیم کار، مهارت در کارهای مختلف، داد و ستد و تجارت ۴- معماری، شهرسازی و هنر ۵- عقاید مذهبی ۶- خط .

۲۱- در مورد شهر سوخته به سئوالات زیر پاسخ دهید.

الف) در کجا قرار داشت؟ ب) چگونه تمدنی بود؟ ج) علت نامگذاری آن چیست؟

در گذشته نه چندان دور، باستان شناسان در نزدیکی شهر زابل در استان سیستان و بلوچستان، اشیایی پیدا کردند و با مطالعه بر روی آنها حدس زدند که حدود ۵۰۰۰ سال پیش تمدن بزرگی در این منطقه وجود داشته است. آنها با مطالعه و کاوش بیشتر دریافتند که این تمدن بعدها به طرز نامعلوم و عجیبی (ظاهرا در اثر آتش سوزی) از بین رفته است و به همین علت این شهر را شهر سوخته نام گذاشتند.

۲۲- برخی از اشیاء پیدا شده از شهر سوخته در کدام موزه نگهداری می شود؟ در موزه شهر زابل

۲۳- آثار باقی مانده از تمدن ایلام چگونه کشف شد؟ حدود هشتاد سال پیش، چند مهندس که با هواپیما به خوزستان می رفتند، متوجه تپه ای شدند و احتمال دادند که زیر آن آثار تاریخی وجود داشته باشد. آنها باستان شناسان را از وجود این تپه با خبر کردند. باستان شناسان پس از مدت ها تلاش با زحمت و مواظبت زیاد خاک ها را کنار زدند و به تدریج خرابه های چغازنبیل مهمترین اثر به جای مانده از تمدن ایلام را کشف کردند.

۲۴- مهمترین اثر بجا مانده از تمدن ایلام .. معبد چغازنبیل .. است.

۲۵- در مورد تمدن ایلامی ها توضیح دهید. ایلامی ها حدود سه هزار سال در این منطقه زندگی کرده و تمدن بزرگی را به وجود آورده بودند. آنها بر روی لوح های گلی، قانون هایی را که پادشاهان ایلامی وضع کرده بودند، می نوشتند. بعضی از این لوح ها تا به امروز باقی مانده است.

۲۶- از تمدن ایلامی ها چه وسایلی کشف شده است؟ ایلامی ها با هنر سفال سازی آشنا بودند و ظروف سفالی و مجسمه ها و ابزارهای مختلف آنها در این منطقه یافت شده است.

۲۷- تمدن جیرفت در نزدیکی .. جیرفت کرمان .. و در کنار رود .. هلیل رود .. شناسایی شده است.

۲۸- چه چیزهایی از تمدن جیرفت کشف شده است؟ وسایل و ظروف سنگی و مفرغی با نقش جانوران، زیگورات و کتیبه های آجری از جمله این اکتشافات است.

۲۹- ویژگی کتیبه های تمدن جیرفت چیست؟ باستان شناسانی که در باره این کتیبه تحقیق می کنند، هنوز موفق به خواندن آنها نشده اند و احتمال می دهند یکی از قدیمی ترین خط های دنیا باشد که تمدن جیرفت آن را اختراع کرده است.

۳۰- سه تمدن که در گذشته های دور پدید آمدند و سپس از بین رفتند را نام ببرید؟ تمدن شهر سوخته - تمدن ایلام - تمدن جیرفت

۳۱- سرزمین های بین رود دجله و فرات را .. بین النهرین .. می نامند.

۳۲- در منطقه بین النهرین و کنار رود نیل کدام تمدن ها شکل گرفتند؟ تمدن آشور، تمدن سومر، تمدن بابل و تمدن مصر

۳۳- همزمان با پیامبران الهی مردم از نظر پیشرفت و روابط اجتماعی چه وضعیتی داشتند؟ در آن زمان اگر چه مردم این نواحی در ساختن ابزار و وسایل زندگی پیشرفت کرده بودند و تمدن های بزرگی در کنار رودها پدید آمده بود اما در زندگی و روابط اجتماعی آنها شرایط بدی حاکم بود.

۳۴- در زندگی و روابط اجتماعی مردم، زمان قدیم شرایط بدی حاکم بود. صحیح(*) غلط ()

۳۵- زندگی و روابط اجتماعی فرمانروایان و مردم در تمدن های قدیم چگونه بود؟ فرمانروایان در کاخ های باشکوه به خوشگذرانی مشغول بودند و به مردم ظلم بسیار می کردند. انسان ها به جای پرستش خداوند یکتا، خورشید و ماه یا بت ها را عبادت می کردند و گمراه بودند. اخلاق و رفتار و قانون و مقرراتی که مردم از آن پیروی می کردند آکنده از جهل و گمراهی، خرافات و ظلم و ستم بود.

۳۶- خداوند متعال در زمان های مختلف برای هدایت مردم و نجات آنها از گمراهی و ظلم ، .. پیامبران .. را فرستاد.

۳۷- حضرت نوح^(ع) و حضرت ابراهیم^(ع) در .. بین النهرین .. می زیستند.

۳۸- حضرت یوسف^(ع) و حضرت موسی^(ع) نیز مدت زیادی در .. مصر .. بسر بردند.

۳۹- حضرت عیسی^(ع) در زمان حکمرانی امپراتوری روم در .. فلسطین .. متولد شدند.

۴۰- پیامبران از جانب خداوند چه مأموریتی داشتند؟ همه این پیامبران از جانب خدا برای هدایت مردم برگزیده شدند. آنها با حاکمان ستمگر عصر خود مبارزه می کردند و به فرمان خداوند از آنها می خواستند دست از ستم بردارند و به آیات خداوند بیندیشند و عمل کنند. به آنها گوشزد می کردند که خداوند، بدکاران و ستمگران را نابود خواهد کرد و از مردم نیز خواستند تا با دوری از گناهان، رفتار نیکو در پیش بگیرند و از ظالمان اطاعت نکنند.

۴۱- حضرت .. محمد^(ص) .. آخرین پیامبر الهی است.

۴۲- پادشاه ساسانی نامه رسول اکرم^(ص) را نادیده گرفت و توجهی به آن نکرد. صحیح(*) غلط ()

اسفند ماه ۱۴۰۰

@MotaletY.Y

فعالیت های درس ۱۸

۱- کاربرگه شماره ۱۶) بررسی شواهد (سنگ نگاره) را در کلاس انجام دهید. (جواب بر عهده دانش آموزان)

۲- به نقشه صفحه ۱۱۴) نگاه کنید و بگویید در پدید آمدن تمدن ایلام کدام رود نقش داشته است؟ **کارون**

با توجه به مطالبی که در فصل های پنجم تا هفتم خواندید، بگویید شرایط جغرافیایی این منطقه چه تأثیری در بوجود آمدن این تمدن داشته است. تمدن ایلام تمدنی است در کوه و دشت آن ها در کوه ها دامداری می کردند و پس از مدتی برای استفاده از آب رودخانه به دشت سرازیر شدند و به کشاورزی پرداختند. در دشت، شهرهای بزرگی ساختند و در کوه قلعه های محکمی به وجود آوردند تا در هنگام حمله دشمن از آن استفاده کنند.

۳- کاربرگه شماره ۱۷) مهرهای ایلامی را اجرا کنید. (جواب بر عهده دانش آموزان)

۴- نمودار "ویژگی های تمدن" را بخوانید. سپس به طور گروهی با توجه به مطالب آن و مشاهده تصاویر مربوط به تمدن ایلام، دلیل بیاورید که ایلام یک تمدن بوده است (برای هر ویژگی، مدارکی مثال بزنید)

داشتن حکومت

داشتن قوانین و نوشتن آن بر روی لوح های گلی

داشتن خط مخصوص روی آجرهای چغازنبیل

داشتن هنر و معماری منحصر به فرد مانند چغازنبیل

۵- به تصاویر این درس (صفحه ۱۱۵) توجه کنید و با همفکری یکدیگر بگویید هر یک سرگذشت کدام پیامبر الهی را نشان می دهد.

تصویر ۱: حضرت نوح (ع)

تصویر ۲: حضرت ابراهیم (ع)

تصویر ۳: حضرت موسی (ع)

۶- به فهرست سوره های قرآن کریم مراجعه کنید:

الف) نام سوره هایی که به نام پیامبران نامیده شده، استخراج کنید و بنویسید. **یونس، هود، یوسف، ابراهیم، نوح و محمد (ص)**

ب) معنی آیات ۱۰۳ تا ۱۴۰ سوره اعراف را بخوانید. این آیات مربوط به سرگذشت کدام پیامبران الهی است؟ به طور خلاصه در کلاس

تعریف کنید. **داستان حضرت موسی (ع) با فرعون ظالم است، که حضرت موسی در کاخ فرعون بزرگ شد و سپس به پیامبری مبعوث گردید و در نهایت**

فرعون را سرنگون کرد.

۷- به چند گروه تقسیم شوید. هر گروه با راهنمایی معلم درباره یکی از پیامبران الهی مطالبی گردآوری کنید. سپس نماینده گروه نتیجه تحقیق را در

کلاس بخواند. **می توان به داستان زندگی حضرت ابراهیم یا نوح اشاره کرد.**

از مطالعه زندگی پیامبران الهی به چه نکاتی پی می برید؟ **این پیامبران همواره در همه موارد از خداوند اطاعت کردند و مردم را به پرستش خدا و دست**

برداشتن از بت پرستی دعوت می کردند.

۱- آریایی ها چگونه مردمی بودند و در کجا ساکن شدند؟ حدود چهارهزار سال پیش، مردمانی کوچ نشین که خود را آریایی می نامیدند از مناطق شمال دریای خزر به تدریج به سمت جنوب مهاجرت کردند.

۲- سه قوم بزرگ آریایی را نام ببرید؟ مادها، پارت ها و پارس ها

۳- قبایل ماد در کجا زندگی می کردند و چرا ضعیف بودند؟ در شمال غرب و غرب ایران، چون به صورت پراکنده زندگی می کردند، همین امر باعث شده بود که آنها ضعیف باشند و هر چند وقت یکبار همسایه های قدرتمندشان مانند آشوری ها به آنها حمله می کردند و اموالشان را به غارت می بردند.

۴- کدام حکومت هر چند وقت یکبار به مادها حمله می کردند و اموالشان را به غارت می بردند؟

الف) بابلی ها () ب) آشوری ها (*) ج) ایلامی ها () د) سومری ها ()

۵- چرا آشوریها هر چند وقت یکبار به مادها حمله می کردند و اموالشان را به غارت می بردند؟ چون مادها به صورت پراکنده زندگی می کردند، همین امر باعث شده بود که آنها ضعیف باشند.

۶- دَهِیوَك که بود و چگونه به عنوان فرمانروا انتخاب شد؟ در یکی از قبایل ماد، فردی به نام دَهِیوَك زندگی می کرد که به دلیل خوش رفتاری و عدالت خواهی بین همهٔ قبیله ها محبوبیت داشت. سرانجام سران قبایل تصمیم گرفتند او را به عنوان فرمانروا انتخاب کنند.

۷- دَهِیوَك کدام شهر را به عنوان پایتختی انتخاب کرد و چگونه حکومتی قدرتمند پایه گذاری کرد؟ دَهِیوَك بر فراز تپه ای در شهر هگمتانه (همدان امروزی) قلعه ای ساخت و آنجا را به پایتختی خود انتخاب کرد. مادها به تدریج قدرتمند شدند و بر دشمنان خود غلبه کردند.

۸- اولین حکومت قدرتمند ایرانی به دست .. مادها .. پایه گذاری شد.

۹- موسس سلسلهٔ مادها چه کسی بود؟

الف) کوروش () ب) دَهِیوَك (*) ج) هخامنش () د) سلوکوس ()

۱۰- پارس ها گروهی از آریایی ها بودند.

صحیح (*) غلط ()

۱۱- هخامنش که بود؟ رئیس یکی از قبایل مهم پارس

۱۲- کوروش که بود؟ بنیان گذار سلسلهٔ هخامنشیان و از نوادگان هخامنش بود.

۱۳- بنیان گذار سلسلهٔ هخامنشیان چه کسی بود؟ کوروش

۱۴- کوروش چگونه به پادشاهی رسید؟ کوروش توانست آخرین پادشاه مادها را در جنگی شکست بدهد و حکومت آنان را سرنگون کند.

۱۵- کوروش کدام نواحی را تصرف کرد و قلمرو ایران را تا کجا گسترش داد؟ کوروش در دوران حکومت خود، پیروزی های زیادی به دست آورد. او بابل (عراق امروزی) و لیدی (ترکیه امروزی) را تصرف کرد و قلمرو ایران را از خلیج فارس تا دریای مدیترانه گسترش داد.

۱۶- معروفترین پادشاه هخامنشیان بعد از کوروش .. داریوش بزرگ .. بود.

۱۷- زمانی که داریوش به سلطنت رسید چه مشکلاتی وجود داشت؟ در بیشتر قلمرو هخامنشیان، شورش ها و نابسامانی هایی شکل گرفته بود.

۱۸- داریوش چگونه توانست دوباره حکومت هخامنشیان را قدرتمند سازد؟ داریوش با عزم و اراده با شورشیان جنگید و آنها را شکست داد و موفق شد دوباره حکومت هخامنشیان را قدرتمند سازد.

۱۹- داریوش پس از پیروزی بر دشمنان خود، چه دستوری داد؟ دستور داد تا نقش برجسته ای به یاد پیروزی های او در جنگ با دشمنان بر دامنهٔ کوه بیستون حجاری کنند.

۲۰- چرا از حکومت هخامنشیان می توان به عنوان نخستین امپراتوری جهان نام برد؟ چون در زمان کوروش و داریوش، قلمرو جغرافیایی هخامنشیان، بیشتر کشورهای مهم آن روز را در بر می گرفته است.

۲۱- در زمان هخامنشیان بین ایران و کدام کشور جنگ های متعددی روی داد؟

الف) یونان (*) (ب) روم () (ج) آشوری ها () (د) اعراب ()

۲۲- بهانه حمله اسکندر مقدونی به ایران چه بود؟ چون در یکی از جنگها، هخامنشیان توانسته بودند شهر آتن را برای مدت کوتاهی تصرف کنند لذا یونانیان به انتقام جویی از ایرانیان به ایران حمله کردند و در چند جنگ سپاه هخامنشی را شکست دادند و ایران را فتح کردند.

۲۳- هنگامی که اسکندر مقدونی در یونان به قدرت رسید، حکومت هخامنشیان در چه وضعیتی بودند؟ هخامنشیان ضعیف و ناتوان شده بودند

۲۴- در نتیجه حمله اسکندر، بسیاری از شهرهای ایران از جمله .. تخت جمشید .. به آتش کشیده شد.

۲۵- اسکندر کدام سرزمین ها را تصرف کرد و عاقبت او چه شد؟ علاوه بر ایران، مصر و قسمتهایی از هندوستان را تصرف کرد. او سرانجام در جوانی و در اوج کشورگشایی بر اثر بیماری در گذشت.

۲۶- پس از مرگ اسکندر، قلمرو پهناور او میان سردارانش تقسیم شد. ایران به دست .. سلوکوس .. افتاد.

۲۷- سلسله سلوکیان را چه کسی تاسیس کرد؟ سلوکوس

۲۸- آشک یا آرشک که بود و چه کرد؟ رئیس یکی از قبایل پارت بود که با هدف مقابله با سلوکیان، پارتیان و دیگر اقوام ایرانی را متحد کرد. او با استفاده از اختلافات سلوکیان توانست قسمت هایی از ایران را آزاد کند.

۲۹- موسس سلسله اشکانی که بود؟ اشک یا آرشک

۳۰- جانشینان اشک چه کردند؟ به مبارزه با سلوکیان ادامه دادند و موفق شدند به تدریج سایر مناطق ایران را نیز از سلطه سلوکیان نجات دهند

۳۱- در زمان فرمانروایی چه کسی حکومت اشکانیان به امپراتوری قدرتمند تبدیل شد؟ مهرداد دوم

۳۲- آخرین حکومت پیش از ورود اسلام به ایران سلسله .. ساسانیان .. بود.

۳۳- موسس سلسله ساسانیان چه کسی بود؟ اردشیر بابکان

۳۴- اردشیر بابکان بر علیه .. اشکانیان .. قیام کرد.

۳۵- یکی از مهمترین پادشاهان ساسانی .. شاپور اول .. است.

۳۶- اقدامات شاپور اول را بنویسید. او وسعت قلمرو ایران را بسیار زیاد کرد و توانست امپراتور روم (والریانوس) را شکست دهد.

۳۷- سرانجام سلسله ساسانی چگونه به پایان رسید؟ با حمله مسلمانان و شکست های متعدد سپاهیان ساسانی سرانجام با قتل یزدگرد سوم این سلسله در سال ۶۵۱ میلادی به پایان رسید.

۳۸- آخرین پادشاه ساسانی که بود؟ و توسط چه کسی به قتل رسید؟ یزدگرد سوم بود و توسط آسیابانی ایرانی به قتل رسید.

۳۹- با ورود .. اسلام .. به ایران دوره جدیدی از تاریخ ایران پایه گذاری و آغاز گردید.

۴۰- مبداء تاریخ هجری چیست؟ هجرت پیامبر اکرم (ص) از مکه به مدینه

۴۱- برای تعیین زمان رویدادهای قبل از اسلام از چه تقویمی استفاده می شود؟ از تقویم میلادی

۴۲- مبداء تقویم میلادی تولد حضرت .. مسیح (ع) .. است و نشانه اختصاری .. " م " .. است.

۴۳- برای تعیین زمان رویدادهای قبل از میلاد حضرت مسیح^(ع) از چه تقویمی استفاده می شود؟ از تقویم میلادی به صورت معکوس و با علامت اختصاری "ق. م" به کار می رود.

فعالیت های درس ۱۹

۱- یک اطلس جغرافیایی به کلاس بیاورید. به نقشه قلمروی هخامنشیان در صفحه ۱۲۶ کتاب توجه کنید و سپس بگویید کدام کشورهای امروزی، در زمان هخامنشیان جزء قلمرو ایران بودند؟ **ترکیه، عراق، ازبکستان، قفقاز، افغانستان، پاکستان، آذربایجان، تاجیکستان، قزاقستان، سوریه، مصر، لیبی، تونس، اردن، ارمنستان، قسمتهایی از هند و اروپای امروز.**

۲- به تصویر نقش برجسته بیستون دقت کنید. به نظر شما چرا شاهان دستور می دادند چنین نقش برجسته هایی روی سنگ ها کنده شود؟ بشر از دیر باز به جاودان ساختن خواسته ها، باورها و اندیشه های خود در قالب نقاشی و کنده کاری می پرداخته و هدف آنها یک نوع اعلام حضور و رسمیت دادن به حکومت خود برای آیندگان بود.

۳- خواندن خط زمان: بیشترین مدت زمان حکومت مربوط به کدام سلسله است؟ **اشکانیان**

کدام سلسله ها به ترتیب در ایران حکومت کردند؟ **مادها، هخامنشیان، سلوکیان، اشکانیان، ساسانیان**

۴- الف) هم اکنون از تولد حضرت عیسی مسیح^(ع) چند سال می گذرد؟ **۲۰۲۲**

ب) از تأسیس حکومت اشکانی در ۲۴۸ ق.م چند سال می گذرد؟ **$248 + 2022 = 2270$**

پ) شاپور ساسانی در ۲۶۰ م والرین امپراتور روم را شکست داد و به اسارت گرفت. محاسبه کنید چند سال پیش، این رویداد به وقوع

پیوسته است؟ **$2022 - 260 = 1762$**

۵- چرا مردم ایران سلوکیان را نمی پذیرفتند و با آنها مخالفت می کردند؟ **زیرا ایرانیان سلوکیان را بیگانه می شمردند و به شکل های مختلف با آنان مخالفت و مبارزه می کردند.**

۶- کاربرگه شماره (۱۸) قهرمانان ایران باستان را در کلاس تکمیل کنید. **(جواب بر عهده دانش آموزان)**

۷- تحقیق کنید همزمان با میلاد باشکوه حضرت محمد^(ص) چه اتفاقی در طاق کسری افتاد؟ **طاق کسری یا ایوان مداین مشهورترین بنای ساخته شده توسط پادشاهان ساسانی بود که در شب ولادت پیامبر اکرم لرزید و ۱۴ کنگره آن سقوط کرد.**

اسفند ماه ۱۴۰۰

@Motaleat707

۱- در ایران باستان شیوه حکومت .. پادشاهی .. بود.

۲- شاهان در ایران باستان چگونه حکومت می کردند؟ شیوه حکومت پادشاهی بود و شاهان در ابتدای سلطنت در حضور بزرگان کشور، تاج گذاری می کردند و در کاخ بر تخت می نشستند. شاه قدرت مطلق داشت و همه باید از او فرمان می بردند. حکومت مورثی بود و معمولاً از پدر به پسر به ارث می رسید. البته گاهی بر سر جانشینی شاه و به دست آوردن قدرت، اختلافات شدیدی پیش می آمد و حتی منجر به کشتن افراد و جنگ و خون ریزی می شد.

۳- حکومت در ایران باستان مورثی بود. صحیح(*) غلط ()

۴- شاهان ایران باستان خود را چگونه افرادی می دانستند؟ خود را برگزیده آسمان و نماینده اهورا مزدا می دانستند و معتقد بودند که به حکم او فرمان می رانند.

۵- در چه زمانی و چه کسانی می توانستند شاه را عزل یا برکنار کنند؟ اگر شاه از مسیر قانون و عدالت منحرف شود حمایت اهورایی از او گرفته می شود و بزرگان و موبدان می توانستند او را عزل یا برکنار کنند.

۶- شاهان بر چه اموری فرمانروایی مطلق داشتند؟ بر امور اداری، نظامی و مذهبی

۷- فرمان های پادشاه چه حکمی داشت؟ و فرمان های مهم چه نشانی داشت؟ این فرمان ها، قانون هایی بودند که باید در سراسر کشور اجرا می شدند و هیچ کس نباید از آنها سرپیچی می کرد. روی فرمان ها و نامه های مهم، مهرهای مخصوص شاه زده می شد.

۸- چرا در ایران باستان شغل ها و مقام های مختلفی به وجود آمده بود؟

چون دولتهای ایران باستان، قلمرو وسیعی داشتند و بنابراین برای اداره امور کشور، شغل ها و مقام های مختلفی بوجود آمده است.

۹- زندگی شاهان ایران باستان چگونه بود؟ زندگی شاهان هزینه زیادی داشت. گاهی آنها صدها خدمه را به کار می گرفتند. اینکه درآمدهای کشور خرج بشود بستگی به نظر شاهان داشت. اغلب شاهان نه تنها به ثروت اندوزی می پرداختند و به فکر آسایش مردم نبودند بلکه به آنها ظلم می کردند. آنها به آنچه پیامبران الهی برای انسان ها از سوی خداوند بیان می کردند، بی توجه بودند و مستبدانه به دنبال امیال خود بودند. البته گاهی نیز به ندرت شاهانی پیدا می شدند که سعی می کردند با عدالت رفتار کنند.

۱۰- مخارج سنگین زندگی اشرافی در کاخ خای بزرگ، از گرفتن .. مالیات .. از مردم تأمین می شد.

۱۱- نخستین کسانی که سرزمین خود را به بخش های مختلف تقسیم کردند .. ایرانیان .. بودند.

۱۲- داریوش برای اداره بهتر کشور، آنرا به چند قسمت تقسیم کرده بود و به هر قسمت چه می گفتند؟ آنرا به ۲۳ قسمت تقسیم کرده بود و به هر قسمت ایالت می گفتند.

۱۳- داریوش برای هر ایالت یک .. شهربان .. انتخاب می کرد.

۱۴- داریوش شهربانان را از چه کسانی انتخاب می کرد؟ معمولاً از مقام های حکومتی یا اعضای خانواده شاه

۱۵- هر بخش از حکومت در ایران باستان از کجا دستور می گرفتند و موظف به انجام چه کاری بودند؟ هر بخش، از مرکز فرماندهی یا پایتخت، دستور می گرفت و موظف بود همه کارها را طبق نظر شاه انجام دهد.

۱۶- جایگاه مردم در حکومت پادشاهی چگونه بود؟ مردم بدون آنکه حق ابراز نظر و دخالت در امور کشور را داشته باشند، هر چه شاه دستور می داد، اجرا می کردند.

۱۷- پایتخت های ایران باستان معمولاً دارای چه ویژگی هایی بودند؟ معمولاً شهرهای بزرگ و پرجمعیت بودند و شاهان در آنها کاخ های بزرگ و بناهای عظیم می ساختند.

۱۸- پایتخت حکومت‌ها در ایران باستان را ذکر کنید.

مادها: همدان (هگمتانه)

هخامنشیان: شوش (پایتخت زمستانی) - همدان (پایتخت تابستانی) - تخت جمشید - بابل

اشکانیان: صد دروازه (دامغان) - تیسفون

ساسانیان: گور (فیروز آباد) - تیسفون

۱۹- سپاه ایران باستان از نیروی .. پیاده نظام .. و .. سواره نظام.. تشکیل می شد.

۲۰- به چه دلیل حکومت‌های ایران باستان سپاه و نیروی نظامی مجهز و نیرومندی به وجود آورده بودند؟ سرزمین ایران به دلیل موقعیت مهم جغرافیایی، همواره از شرق و غرب در معرض هجوم دشمنان بود. از سمت غرب، دولت‌های یونان و روم به قلمرو ایران دست اندازی می کردند و از سمت شرق اقوام بیابانگرد به ایران هجوم می آوردند.

۲۱- چرا امروزه نیز سرزمین ایران از سوی کشورهای مستکبر و زورگو مورد تحریم و تهدید واقع می شود؟ به دلیل منابع و ثروت‌های فراوان و متنوعی که دارد و به دلیل آنکه مردم ایران مسلمان و آزادی خواه هستند و زیر بار ظلم نمی روند. ولی ایرانیان حق طلب، هیچ گاه در مقابل ستمگر، تسلیم نمی شوند.

۲۲- ابتکار بزرگ داریوش هخامنشی در زمینه تشکیل سپاه چه بود؟ علاوه بر سپاه معمولی، یک "سپاه جاویدان" هم تشکیل داده بود.

۲۳- یکی از ابتکارات بزرگ داریوش هخامنشی تشکیل سپاه جاویدان بود، آنرا توضیح دهید. تعداد افراد سپاه جاویدان ده هزار نفر بود که به گروه‌های ده نفره تقسیم می شد. به این سپاه جاویدان یا همیشگی می گفتند چون هرگاه یکی از افراد از بین می رفت یک فرد جنگاور دیگر که ذخیره بود جای او را می گرفت و تعداد آنان کاسته نمی شد.

۲۴- خدمت در سپاه جاویدان، بزرگترین آرزوی جوانان پارسی بود. صحیح(*) غلط ()

فعالیت‌های درس ۲۰

۱- به تصویر مهر سلطنتی داریوش توجه کنید و بگویید به نظر شما چرا اسم داریوش روی این مهر، به سه نوع خط حک شده است؟ نشانه گسترده‌گی قلمرو هخامنشیان با اقوام مختلف و با خط و زبان‌های گوناگون بودند.

۲- متن بالا را بخوانید و چند مورد از ویژگی‌های حکومت در ایران باستان را بنویسید. شاه قدرت مطلق داشت - حکومت آنها مورثی بود - برای رسیدن به حکومت بعضی مواقع قتل و خونریزی رواج داشت - منتسب کردن مقام شاهی به تأیید اهورا مزدا.

۳- نظر و رأی مردم در حکومت‌های ایران باستان چه جایگاه و اهمیتی داشت؟ مردم در تصمیم‌گیری‌ها دخالتی نداشتند و تمام تصمیمات را شاه و اطرافیان آن می گرفتند و مردم فقط باید اطاعت می کردند و هیچ کس نباید از آن سربیزی می کرد.

۴- بعضی از منشیان و دبیران به چند زبان و خط آشنایی داشتند. چرا؟ بعلت گسترده‌گی قلمرو هخامنشیان که اقوامی با خط و زبان‌های مختلف را شامل می شد. و برای نوشتن نامه‌های شاه از زبان‌های مختلف استفاده می کردند و همچنین نامه‌های وارده را بتوانند بخوانند. (ترجمه کنند)

۵- حدس بزنید: چشم و گوش‌های شاه چه موضوعاتی را به شاه خبر می دادند؟ اوضاع سیاسی و مسائل امنیتی، نحوه گرفتن مالیاتها، چگونگی ایجاد شورش‌ها، شناسایی سرزمین‌های دشمن و دادن اطلاعات محرمانه.

۶- به نقشه قلمرو ایران در زمان هخامنشیان و ساسانیان (صفحه ۱۲۶ و ۱۲۷) توجه کنید.

الف) قلمرو کدام حکومت وسیع تر بوده است؟ **هخامنشیان**

ب) دور شهرهایی که در آن زمان پایتخت بوده اند، خط بکشید.

۷- گفتگو کنید: چرا در آن زمان جنگ های بزرگی بین حکومت ها در می گرفت؟ هدف از لشکر کشی ها چه بود؟ به نظر شما هدف از جنگ ها و لشکر کشی ها در جهان امروز چیست؟ **دستیابی به منافع و منابع اقتصادی، راه های بازرگانی و توسعه قلمرو حکومتی یا گسترش دین خاص هدف بود. امروزه نیز همان اهداف وجود دارد به بهانه هایی نظیر اختلافات مرزی، عقیدتی و مذهبی و دسترسی به مواد اولیه ارزان و ...**

۸- با کمک معلم خود تحقیق کنید که چه کشورهایی در ۵۰ سال گذشته، بیشترین جنگ ها را در جهان به راه انداختند و میلیون ها انسان بی گناه را به هلاکت رسانده اند؟

-جنگ ایران و عراق یکی از طولانی ترین جنگ های قرن بیستم که تمامی کشورهای غربی پشتیبان عراق بودند.

-جنگ ویتنام یکی از مرگبارترین جنگهای تاریخ که با شکست امریکا همراه بود. در این جنگ تعداد ۷۹۰ هزار نفر کشته شدند.

-جنگ بین دو کره که میان کره شمالی و جنوبی اتفاق افتاد یکی از مرگبارترین جنگ های تاریخ مدرن بود و بطور غیر مستقیم کشورهای آمریکا، چین و شوروی و کشورهای غربی در آن دخالت داشتند. این جنگ یک میلیون نفر تلفات داشت.

-جنگ شوروی در افغانستان که نه سال بطول انجامید و بیش از یک میلیون کشته و نزدیک پنج میلیون آواره برجای گذاشت.

-جنگ عراق که نیروهای حمله کننده ارتش آمریکا با کمک ۲۹ کشور بصورت ائتلاف در اشغال عراق نقش داشتند.

-جنگ افغانستان که در آن آمریکا به بهانه بیرون راندن طالبان به افغانستان حمله کرد و در سال ۲۰۰۲ انگلستان نیز به آمریکا پیوست.

-جنگ سوریه که با کمک مالی و تسلیحاتی عربستان به تروریست ها آغاز گردید در این جنگ قریب به ۶۰۰ میلیارد دلار به زیر ساخت های سوریه آسیب رسید.

۹- پرس و جو کنید جنگ یا عملیات پارتیزانی چه نوع جنگی است و چرا به این نام مشهور است. **جنگ به روش نامنظم با دشمنان را جنگ پارتیزانی یا چریکی می گویند. این جنگ منسوب به پارتی هاست آنها در مقابل سپاه منظم سلوکیان از طریق شبیخون زدن به آنها پیروزی های چشمگیری بدست آوردند.**

۱۰- به نظر شما کدام یک از ابتکارات نظامی ایران باستان جالب تر است؟ **چرا؟** **ارابه های داس دار، چون یک سواره نظام به تنهایی می توانست به قلب دشمن بزند و تعداد زیادی از آنها را زمین گیر کند.**

فروردین ماه ۱۴۰۱

@Motaleat707

۱- در ایران باستان .. خانواده .. هسته اولیه جامعه را تشکیل می داد.

۲- ازدواج در نزد ایرانیان باستان چگونه بود؟ ازدواج در نزد ایرانیان یک تکلیف دینی و پیمان مقدس بود. به همین دلیل اگر کسی عمداً ازدواج نمی کرد کناهکار شمرده می شد. همچنین مردان، زمانی می توانستند مقام و منصبی بگیرند که همسر داشته باشند.

۳- در ایران باستان پدر به عنوان سرپرست خانواده محسوب می شد. صحیح (*) غلط ()

۴- در ایران باستان پدر چه وظایفی بر عهده داشت؟ الف) اجرای مراسم مذهبی ب) حفظ امنیت خانواده .

۵- در ایران باستان افراد معمولاً با چه کسانی ازدواج می کردند؟ ازدواج معمولاً خویشاوندی و درون گروهی بود، یعنی اغلب سعی می کردند با افرادی از دودمان خود ازدواج کنند.

۶- به چه دلیل در ایران باستان ازدواج معمولاً خویشاوندی و درون گروهی بود؟ چون می خواستند تا با آنها هم خون باشند و خصوصیات آن دودمان را حفظ کنند.

۷- ایرانیان باستان برای اولاد .. پسر .. ارزش خاصی قائل بودند.

۸- آیا در ایران باستان چند همسری وجود داشت؟ بله وجود داشت و افراد توانگر و ثروتمند چند زن داشتند.

۹- خانواده ها در ایران باستان بیشتر مواد مورد نیاز خود را چگونه تأمین می کردند؟ مواد مانند خوراک و پوشاک و ابزار را خودشان در خانه تولید می کردند و زنان در کنار مردان به نخ ریزی، پارچه بافی، قالی بافی و مشارکت در کشاورزی می پرداختند

۱۰- خانواده ها در ایران باستان چگونه مراکزی بودند؟ چه اصولی را به اعضای خود می آموختند؟ مرکز تربیت و آموزش بود. و اصول و ارزش های اخلاقی چون راستگویی، امانت داری، میهن دوستی و وفای به عهد و پیمان، را به اعضای خانواده خود می آموختند. پدران شغل خود را به پسران و مادران رسوم خانه داری را به دختران آموزش می دادند.

۱۱- در دوره ایران باستان بیشتر مردم در کجا زندگی می کردند و چه شغلی داشتند؟ اغلب مردم در روستاها زندگی می کردند و بیشترین جمعیت را کشاورزان تشکیل می دادند.

۱۲- در ایران باستان شهرها بیشتر محل زندگی چه کسانی بود؟ زندگی شاهان، مأموران حکومتی، صنعتگران، بازرگانان و پیشه وران بود.

۱۳- از چه دوره ای تعداد شهرها افزایش و جمعیت آنها زیاد شد؟ از دوره ساسانیان

۱۴- از چه زمانی شغل های مختلف بوجود آمد؟ پس از یکجانشینی، تقسیم کار اجتماعی پدید آمد و افراد در گروه های مختلف شغلی دسته بندی شدند.

۱۵- در جامعه ایران باستان اختلاف طبقاتی چگونه بوجود آمد؟ با تشکیل امپراتورهای بزرگ و تمرکز قدرت و ثروت در دست شاهان و شاهزادگان و سایر مقام های حکومتی، به تدریج اختلاف طبقاتی در جامعه به وجود آمد.

۱۶- بی عدالتی و اختلافات طبقاتی در دوره .. ساسانیان .. به اوج خود رسید.

۱۷- جامعه ساسانی به چند طبقه تقسیم می شدند؟ به دو طبقه تقسیم می شدند: بزرگان و عامه مردم

۱۸- در جامعه ساسانی طبقه بزرگان شامل چه کسانی می شدند؟ شاه و شاهزادگان، روحانیون زرتشتی (موبدان)، فرماندهان نظامی و دبیران

۱۹- در جامعه ساسانی عامه مردم شامل چه کسانی بودند؟ پیشه وران، بازرگانان، کشاورزان و دامداران

۲۰- در جامعه ساسانی طبقه اشراف و بزرگان از چه امتیازاتی برخوردار بودند؟ آنها زمین ها و ثروت های فراوان داشتند اما از پرداختن مالیات معاف بودند. از حق تحصیل و آموزش برخوردار بودند و خود را صاحب جان و مال مردم می دانستند.

۲۱- عامه مردم در دوره ساسانی از چه حقوق اجتماعی محروم بودند؟ شرایط تحصیل برای عامه مردم سخت و دشوار بود. بار سنگین مالیات بر دوش آنها بود و در جنگ ها، سپاه پیاده نظام را تشکیل می دادند. اگر کسی از جنگ فرار می کرد به شدت مجازات می شد.

۲۲- در دوره ساسانی فعالیت های اقتصادی مهم بر دوش چه کسانی بود؟ کشاورزان

۲۳- در دوره ساسانی .. کشاورزان .. اکثریت جامعه را تشکیل می دادند.

۲۴- در دوره ساسانی موبدان زرتشتی چه موقعیتی داشتند؟ آنها جزء طبقه بزرگان بودند و از این اختلاف طبقاتی حمایت می کردند و در دستگاه حکومتی نفوذ زیادی داشتند.

۲۵- در دوره ساسانی جامعه طبقاتی دارای چه ویژگی هایی بودند؟ در جامعه طبقاتی رفتن از طبقه ای به طبقه دیگر بسیار سخت و تقریباً ناممکن بود. یعنی فرزند کشاورز می بایستی تا ابد کشاورز بماند. همچنان که اشراف زادگان همیشه در گروه اشراف می ماندند. افراد طبقه محروم نمی توانستند با بزرگان ازدواج کنند. لباس و مسکن طبقات نیز متفاوت بود. در شهرها پیشه وران و کشاورزان نمی توانستند در محله خاص بزرگان سکونت کنند و به ناچار در حومه شهرها ساکن می شدند. در دوره ساسانی طبقات مختلف حتی آشکده های جداگانه ای داشتند. این وضع طبقاتی بر روابط، آداب و معاشرت مردم نیز تأثیر گذاشته بود.

۲۶- چرا مردم ایران در دوره ساسانی از دین اسلام استقبال کردند؟ چون در این دین انسانها در برابر خدا با هم برابرند و تنها کسانی که درستکار هستند و تقوای بیشتری دارند، نزد خدا گرامی هستند.

۲۷- به گفته هرودت تاریخ نویس یونانی ایرانیان دوره باستان چه ویژگی هایی داشتند؟ ایرانی ها وقتی در کوچه به هم می رسیدند روبروسی می کردند و اگر با یکدیگر تفاوت طبقاتی داشتند افراد عامی می بایستی در برابر اشراف و بزرگان زانو می زدند.

۲۸- شاهان و شاهزادگان در دوره ایران باستان چگونه زندگی می کردند؟ (با ذکر مثال) شاهان و شاهزادگان زندگی بسیار پر تجملی داشتند و در کاخ ها به خوشگذرانی می پرداختند. برای مثال خسرو پرویز شطرنجی داشت که مهره های آن از یاقوت و زمرد بود و بر تختی می نشست که از عاج فیل درست شده و نرده های آن از طلا و نقره بود.

۲۹- مورخان از کدام اثر ادبی برای پی بردن به اوضاع و احوال مردم دوره ایران باستان استفاده کردند؟ شاهنامه فردوسی

فعالیت های درس ۲۱

۱- متن را بخوانید. همفکری کنید و چند شباهت خانواده امروزی را با خانواده ایران باستان پیدا و بیان کنید. شباهت هایی مانند ازدواج و تشکیل خانواده، سرپرست بودن پدر، یادگیری برخی از مهارت ها از پدر و مادر.

۲- کاربرگ شماره (۱۹) شهرهای ایران باستان را کامل کنید. (جواب بر عهده دانش آموزان)

۳- با کمک معلم اشعار بالا (صفحه ۱۳۶) را بخوانید و بگویید:

الف) کفشگر چه تقاضایی از شاه داشت؟ تحصیل و با سواد شدن فرزندان ب) شاه در پاسخ چه گفت؟ درخواست کفشگر را نپذیرفت چون ممکن بود در آینده مثل آنها به مقام بالا حتی به پادشاهی برسند. ج) از خواندن این حکایت به چه نکاتی در زندگی اجتماعی دوره ایران باستان پی می برید؟ وجود نظام طبقاتی شدید و محروم بودن عامه مردم از حقوق و امتیازات خاص

۴- از نظر دین اسلام مردم برای باسواد شدن و تحصیل از چه حقوقی برخوردارند؟ حق برخورداری از سواد و تحصیل در این زمان را دوران باستان مقایسه کنید. از نظر دین اسلام همه افراد جامعه چه زن چه مرد حق تحصیل و شکوفایی استعداد های خود را دارند. و با توجه به استعداد و تحصیلات جایگاه واقعی خود را در جامعه پیدا کنند ولی در زمان ایران باستان چنین نبود و سواد و تحصیل فقط حق طبقه اشراف و بزرگان بود.

۱- یکی از ویژگی های تمدن ها، داشتن اقتصاد .. **پُر رونق** .. است.

۲- در عصر باستان بیشتر منافع اقتصادی به شاهان و اطرافیان آنها می رسید. صحیح(*) غلط ()

۳- پژوهشگران معتقدند در کدام سرزمین برای اولین بار کشاورزی و دامپروری آغاز شده است؟ **فلات ایران**

۴- فلات ایران چگونه سرزمینی است؟ **فلات ایران از نخستین سرزمین هایی بوده که کشاورزی و پرورش دام در آن آغاز شده و حتی دانش و مهارت کشت و زرع از ایران به سرزمین های دیگر برده شده است.**

۵- مهمترین پیشه و وسیله معیشت در ایران باستان .. **کشاورزی** .. بود.

۶- در ایران باستان کشاورزی چه جایگاهی داشت؟ **کشاورزی مهمترین پیشه و وسیله معیشت در ایران باستان بود. در اوستا و کتیبه های آن دوره، عبارت هایی در باره اهمیت و ارزش کار کشاورزان دیده می شود. فعالیت های کشاورزی از طرف حکومت نیز تشویق می شد. در دوره هخامنشیان، یونانی ها از تلاش های شاهان پارس، برای تشویق به کشاورزی حسرت می خوردند.**

۷- در اوستا و کتیبه های آن دوره عباراتی درباره اهمیت و ارزش کشاورزی دیده می شود. صحیح(*) غلط ()

۸- فعالیت های کشاورزی از طرف حکومت های ایران باستان تشویق نمی شدند. صحیح () غلط(*)

۹- مهمترین محصول زراعی ایرانیان باستان چه بود؟ **گندم و جو**

۱۰- به چه دلیل کارگاه های پنبه ریزی در دوره ایران باستان توسعه یافته بود؟ **چون کشت پنبه در نواحی مستعد رواج داشت و پارچه های پنبه ای یکی از صادرات مهم بعضی از ایالات بود.**

۱۱- کشاورزان ایران باستان علاوه بر کار کشاورزی به پرورش .. **دام** .. نیز می پرداختند.

۱۲- وضعیت صنعت در ایران باستان چگونه بود؟ **با آنکه فعالیت اقتصادی مهم آن دوره، کشاورزی بود، در بسیاری از مناطق ایران، صنعت نیز گسترش پیدا کرد.**

۱۳- ایرانیان باستان در کدام صنعت ها فعالیت داشتند؟ **تهیه پارچه های لطیف از پنبه، ابریشم و پشم و شال های پشمی و حریر در کارگاه های مرو، ری، اهواز و شوشتر رواج داشت. ایرانیان در پیشه نجاری، آهنگری و شیشه گری نیز پیشرفت کرده بودند. در دوره ساسانی، ارابه های ساخت ایران به ظرافت و زیبایی، مشهور بوده است. ساختن اسباب و اثاثیه منزل، شمشیر، ابزارهای کشاورزی و ابزارهای جنگی مانند بازوبند و زره و نظایر آنها نیز از مشاغل آن دوره بود.**

۱۴- در دوره .. **ساسانی** .. ارابه های ساخت ایران به ظرافت و زیبایی، مشهور بوده است.

۱۵- نمونه هایی از مشاغل دوره ایران باستان را نام ببرید. **ساختن اسباب و اثاثیه منزل، شمشیر، ابزارهای کشاورزی و ابزارهای جنگی مانند بازوبند و زره و نظایر آنها نیز از مشاغل آن دوره بود.**

۱۶- به فرمان داریوش اول هخامنشی جاده .. **شاهی** .. ساخته شد.

۱۷- چه عواملی سبب رونق تجارت در دوره ایران باستان شد؟ **ساخت جاده شاهی، برقراری امنیت در راه ها و بنای کاروانسراهایی در فاصله های معین.**

۱۸- جاده ابریشم چه راهی بود؟ **راهی بود که چین و هند را در شرق، به اروپا در غرب متصل می کرد و بخشی از این جاده هم از خاک ایران عبور می کرد.**

۱۹- ارزشمندترین کالای تجاری دوره ایران باستان چه بود؟ و از کدام کشور وارد می شد؟ **ابریشم بود و از چین وارد می شد.**

۲۰- چرا حکومت های ایران باستان بخصوص ساسانیان مانع ارتباط مستقیم تجاری میان چین با روم (اروپا) می شدند؟ چون تمایل داشتند ابریشم چینی توسط بازرگانان ایرانی به روم صادر شود و یا اینکه ابریشم خام پس از آنکه در کارگاه های ایران تبدیل به پارچه شد به روم فروخته شود.

۲۱- ایران در دوره باستان صادر کننده چه کالاهایی بود؟ سنگ قیمتی، پارچه، قالی و محصولات کشاورزی.

۲۲- چرا ایرانیان باستان به تجارت دریایی روی آوردند؟ ایرانیان باستان به سبب تجربه و مهارت در دریانوردی به تجارت دریایی نیز روی آوردند.

۲۳- دریانوردی و تجارت دریایی در ایران باستان چگونه بود؟ در دوران ساسانی، تجارت دریایی رونق گرفت و بنادر خلیج فارس، لنگرگاه کشتی هایی بودند که به کشورهای دور و نزدیک ایران رفت و آمد می کردند.

۲۴- در زمان هخامنشیان برای اولین بار به فرمان .. داریوش اول .. سکه ای زرین به نام .. دریک یا زیریک .. ضرب شد.

۲۵- تا قبل از ضرب سکه مردم کالاهای خود را چگونه مبادله می کردند؟ تا قبل از رواج سکه، معمولاً ده نشینان، مازاد محصولات خود را به شهر می آوردند و با محصولات دیگر که مورد نیازشان بود، مبادله می کردند.

۲۶- ضرب سکه چه تأثیری در تجارت ایرانیان باستان داشت؟ با ضرب سکه، تجارت رونق پیدا کرد به طوری که بازرگانان با داشتن پول می توانستند کالاهایی خریداری کنند و آنها را با قیمت بیشتر بفروشند.

۲۷- در زمان هخامنشیان چه کسانی اجازه سکه ضرب کنند؟ سکه های زرین به فرمان و به نام پادشاه ضرب می شد و حاکمان در محدوده حکمرانی خود می توانستند با اجازه پادشاه فقط سکه های سیمین (نقره ای) یا مسین (مسی) ضرب کنند.

۲۸- در ایران باستان منبع اصلی درآمد حکومت ها چه بود و به چه صورتی دریافت می شد؟ از مالیات بود که بصورت نقدی یا جنسی دریافت می شد.

۲۹- در ایران باستان مالیات توسط چه کسانی پرداخت می شد؟ بیشتر حجم مالیات را کشاورزان می پرداختند. دامداران به نسبت تعداد دام هایشان و پیشه وران و بازرگانان نیز به میزان کالا و خدماتی که عرضه می کردند مالیات می دادند.

۳۰- در ایران باستان مالیات سرانه چه نوع مالیاتی بود؟ مالیاتی بود که فقط از عامه مردم وصول می شد و بزرگان و اشراف از پرداخت آن معاف بودند.

۳۱- چه زمانی بزرگان و عامه مردم هدایایی را به پادشاه می دادند؟ در جشن ها و مراسم به تخت نشستن شاهان، بزرگان و عامه مردم هدایایی را به پادشاه پیشکش می کردند.

۳۲- رفتار مأموران مالیاتی در ایران باستان با مردم چگونه بود؟ مأموران مالیاتی معمولاً نسبت به مردم سخت گیری و ستم می کردند و بیش از آنچه مقرر شده بود، طلب می نمودند.

۳۳- در ایران باستان در چه صورتی مالیات ها افزایش یا کاهش می یافت؟ گاهی به دلیل خالی بودن خزانه، میزان مالیات ها را افزایش می دادند. و در مواقعی نیز به سبب جلوگیری از شورش مردم و یا بروز خشکسالی، فشار برای گرفتن مالیات کمتر می شد.

۳۴- درآمدهای حکومتی در ایران باستان خرج چه کارهایی می شد؟ بخش زیادی از درآمدها صرف جنگ با دشمنان می شد. قسمتی از آن به مصارف شخصی شاه، شاهزادگان، درباریان و ساختن کاخ های مجلل می شد. همچنین بخشی از درآمد را در اموری مانند پرداخت حقوق مأموران حکومتی و همچنین احداث، نگهداری و تعمیر آتشکده ها، کاروانسراها، قنات ها، سدها و ... خرج می کردند.

فعالیت های درس ۲۲

۱- همفکری کنید و پنج شغل یا حرفه از دنیای امروز نام ببرید که در جهان باستان وجود نداشته است. بگویید چرا این حرفه ها نمی توانستند در جامعه آن زمان وجود داشته باشند.

مشاغل مانند: برقکاری، نقاشی ساختمان، خلبانی، تعمیرات موبایل و تلفن و رایانه، مکانیکی. این مشاغل در آن دوره ابزار و وسایل آنها هنوز تولید نشده بود و امکان وجود این مشاغل در آن دوره نبود.

۲- پنج شغل یا حرفه از جهان باستان نام ببرید که در دنیای امروز هم وجود دارد. بگویید این حرفه ها چه تغییری نسبت به آن زمان داشته اند.

کشاورزی، دامداری، نجاری، آهنگری و نانوايي . در گذشته اکثر مشاغل با وسایل ابتدایی انجام می شد ولی امروزه این شغل ها بصورت مکانیزه و با دستگاه های پیشرفته انجام می شود. برای مثال در گذشته زمین را با وسایل ابتدایی شخم می زدند و یا محصول را برداشت می کردند ولی الان با ماشین آلات پیشرفته اینکار را از مراحل ابتدایی تا اخر انجام می دهند.

۳- گفت و گو کنید:

الف) چرا ساسانیان مانع از ارتباط مستقیم تجاری میان چین و هند با روم (اروپا) می شدند و از این کار چه هدفی داشتند؟

ساسانیان ترجیح می دادند بجای صادرات مواد خام، آنها را تبدیل به کالا کنند و بعد صادر کنند تا سود بیشتری کسب کنند.

ب) به نظر شما، رفت و آمد بازرگانان از طریق جاده ابریشم علاوه بر تجارت و انتقال کالاها، چه پیامدهای دیگری برای مردم کشورهای آن زمان داشت؟

چون ایران راه ارتباطی بین کشورهای شرقی و غربی بود ایرانیان باستان از این موقعیت استفاده کردند و با گرفتن عوارض درآمد کسب می کردند و عبور کاروان ها باعث ایجاد شغل و آبادانی گردیده بود.

اردیبهشت ماه ۱۴۰۱

@Motaleat707

۱- در ایران باستان، .. تعلیمات مذهبی.. نقش و تأثیر زیادی در زندگی فردی و اجتماعی داشت.

۲- اقوام آریایی کدام عناصر خلقت را مقدس می دانستند؟ آب، آتش، خاک و باد

۳- پیامبر ایران باستان چه نام داشت؟ و در چه زمانی می زیست؟ زرتشت پیامبر ایران باستان بود و قبل از سلسلهٔ مادها می زیست.

۴- زرتشت مردم را به چه چیزی دعوت می کرد؟ مردم را به پرستش اهورا مزدا، خدای بزرگ و یکتا دعوت می کرد.

۵- در آئین زرتشت، اهورا مزدا و اهریمن منشاء چه چیزهایی بود؟ اهورا مزدا، منشاء تمام خیر و خوبی ها بود. و اهریمن سرچشمهٔ شر و بدیها به شمار می رفت.

۶- زرتشت پیروان خود را به چه چیزی سفارش می کرد؟ زرتشت به پیروان خود سفارش می کرد که به منظور یاری اهورا مزدا، پندار نیک، گفتار نیک و کردار نیک را سرمشق زندگی خود قرار دهند.

۷- پس از مرگ زرتشت پیروانش تعالیم او را در کتابی به نام .. اوستا .. گردآوری کردند.

۸- آتش در میان ایرانیان باستان به ویژه ساسانیان چه جایگاهی داشت؟ ایرانیان باستان، آتش را مقدس می شمردند. در دورهٔ ساسانی آتشکده های زیادی در گوشه و کنار ایران ساخته شدند که آثار بعضی از آنها تا به امروز باقی مانده است.

۹- در دورهٔ ساسانی چه دین هایی رواج داشت؟ در دورهٔ ساسانی، اگر چه اغلب مردم دین زرتشتی داشتند و حکومت از آن دین پشتیبانی می کرد، اما پیروان دین های مسیحی، یهودی، بودایی و مانوی نیز در ایران زندگی می کردند.

۱۰- نظر موبدان زرتشتی در دورهٔ ساسانی نسبت به دیگر ادیان چه بود؟ موبدان زرتشتی با رواج و گسترش دین های دیگر در ایران مخالف بودند و نسبت به پیروان سایر ادیان سخت گیری می کردند.

۱۱- در دورهٔ ساسانیان دین ..، ..، دین رسمی کشور اعلام شد.

الف) زرتشتی (*) (ب) مانوی () (ج) مسیحیت () (د) یهودی ()

۱۲- غذای اصلی مردم ایران باستان غلات مخصوصا .. گندم .. و .. جو .. بود.

۱۳- غذای ایرانیان باستان چه بود؟ غذای اصلی مردم ایران باستان غلات مخصوصا گندم و جو بود که آنها را آرد می کردند و با آن، نان و انواع شیرینی ها می پختند. علاوه بر نان، از انواع گوشت حیوانات اهلی، گوشت پرندگان شکاری، تخم پرندگان، شیر بز و میوه ها و سبزیجات و شربت ها برای تغذیه استفاده می شد.

۱۴- ایرانیان باستان برای آرد کردن غلات، آسیاب های .. آبی .. ابداع کرده بودند.

۱۵- مورخان معتقدند کدام مواد غذایی از کشورهای دیگر به ایران وارد شده است؟ بعضی از مواد غذایی مانند: روغن زیتون از یونان و ادویه از هندوستان به ایران وارد شده است.

۱۶- آداب غذا خوردن در نزد ایرانیان باستان چگونه بود؟ مردم ایران باستان، با آداب خاصی بر سر سفره می نشستند - سخن گفتن به هنگام غذا خوردن را گناه می دانستند - شستن دست ها قبل و بعد از غذا خوردن - خواندن دعای نان در ابتدا و پایان غذا

۱۷- ایرانیان باستان بیشتر از چه ظروفی استفاده می کردند؟ ظروف سفالی، سنگی و فلزی

۱۸- بیشتر اطلاعات ما از پوشاک مردم ایران باستان از چه طریقی بدست آمده است؟ بیشتر آنچه که ما از پوشاک مردم آن دوره می دانیم مربوط به مجسمه ها و نقاشی ها یا تصاویر به جا مانده از آن دوره است که بر روی سنگ ها، ظروف یا سکه ها نقش بسته اند. البته باستان شناسان نمونه هایی از وسایل و ابزار تولید پوشاک مربوط به ایران باستان را نیز کشف کرده اند.

۱۹- ایرانیان باستان نسبت به پوشش بدن چه اعتقادی داشتند؟ شواهد و مدارک به جا مانده نشان می دهد که مردان و زنان ایران باستان به پوشش بدن اهمیت می دادند و از برهنگی اجتناب می کردند.

۲۰- نخستین کسانی که شلوار را طراحی کردند و پوشیدند .. ایرانیان.. بودند.

۲۱- پوشاک اصلی مردان در ایران باستان چه بود؟ شلوار و بلا پوش های آستین دار و کلاه نمدی پوشاک اصلی مردان بود.

۲۲- زنان ایران باستان از چه نوع پوشاکی استفاده می کردند؟ زنان از شلوار، پیراهن های بلند و نوعی سربند استفاده می کردند.

۲۳- لباس های ایرانی مورد توجه بزرگان و درباریان کدام کشورها بود؟ رومی ها و یونانی ها

۲۴- از دیرباز مردم ایران به کدام ورزش ها علاقه داشتند؟ به ورزش های رزمی و پهلوانی چون کشتی علاقه مند بودند و پهلوان و پهلوانی در تاریخ کهن ما ریشه دارد.

۲۵- فردوسی در شاهنامه از دلآوری چه کسانی سخن گفته است؟ از دلآوری اسطوره هایی چون رستم، سهراب، سیاوش، گردآفرید

۲۶- به نوشته هردوت ایرانیان به فرزندان خود چه چیزهایی می آموختند؟ ۱- سوار کاری ۲- تیر اندازی ۳- راستگویی

۲۷- کدام ورزش ها مورد علاقه ایرانیان باستان بود و در آن دوره رواج داشت؟ سوار کاری، تیر اندازی و شکار مورد علاقه مردم بود و پرتاب سنگ یا فلاخن، نیزه و زوبین نیز رواج داشت.

۲۸- چوگان بازی ابداع چه کسانی بود؟

(الف) ایرانیان (*) (ب) رومیان (ج) یونانیان (د) هندیان ()

۲۹- در مورد ورزش چوگان بازی در ایران باستان هر چه می دانید بنویسید. بسیاری از پژوهشگران معتقدند چوگان بازی ورزشی است که ایرانیان آن را ابداع کرده اند و سپس از ایران به سایر کشورها راه یافته است. در شاهنامه فردوسی به چوگان بازی اشاره شده است. در زمان هخامنشیان و ساسانیان این ورزش انجام می شده است. امروزه چوگان بازی یکی از ورزش های جهانی محسوب می شود. در این ورزش، اسب سواران از یک چوب دستی به نام چوگان و یک گوی استفاده می کنند.

۳۰- مردم ایران باستان شاد زیستن را یک موهبت .. الهی .. می دانستند.

۳۱- واژه جشن به چه معناست؟ واژه جشن از یشت و یسنه اوستایی گرفته شده که به معنای پرستیدن و نیایش است.

۳۲- بیشتر جشن های ایران باستان اهمیت دینی داشته و با نیایش به درگاه خداوند همراه بوده است. صحیح(*) غلط ()

۳۳- بیشتر جشن های ایران باستان با چه چیزی ارتباط داشت؟ ارتباط زیادی با تغییر فصل ها و شروع و پایان کار کشاورزی داشت.

۳۴- مهمترین جشن های دوره ایران باستان را نام ببرید. جشن نوروز، جشن سده و جشن مهرگان

۳۵- یکی از بزرگترین و باشکوه ترین جشن های ایران باستان جشن .. نوروز .. بوده که در آغاز فصل .. بهار .. برگزار می شده است.

۳۶- در نزد ایرانیان باستان نوروز پیام آور چیست؟ پیام آور نو شدن سال و رویش طبیعت و شروع فعالیت های کشاورزی بود.

۳۷- در مورد زمان پیدایش نوروز توضیح دهید. زمان پیدایش نوروز به درستی معلوم نیست، اما در برخی از کتاب های کهن مانند شاهنامه فردوسی، این جشن را به زمان تاج گذاری جمشید پادشاه اسطوره ای ایران نسبت می دهند.

۳۸- آئین نوروز در عهد باستان چگونه بود؟ در عهد باستان، خانواده های ایرانی بر سر سفره نوروزی به درگاه آفریننده هستی دعا می کردند، به یکدیگر هدیه می دادند و شادباش می گفتند.

۳۹- در زمان هخامنشیان جشن نوروز در .. تخت جمشید .. برگزار می شد.

۴۰- یکی از نشانه های عظمت و رحمت خداوند .. آغاز فصل بهار .. و .. نو شدن طبیعت .. است.

۴۱- پس از اسلام نوروز در ایران به چه شکلی درآمد؟ پس از اسلام، ایرانیان ظاهر و شکل نوروز را نگه داشتند، اما محتوا و سنت های آن را عوض کردند.

۴۲- نوروز باستانی را با نوروز امروزه مقایسه کنید؟ نوروز باستانی، نوروز پادشاهان و فرصتی برای آنها بود تا بزرگی خود را به رخ مردم بکشند و از آنها هدیه بگیرند. اما امروزه، نوروز ایرانی، سنتی مردمی و وسیله ای برای ارتباط قلبی میان مردم و خداوند است. مردم به مناسبت نوروز، جشن گرفته و قرآن بر سر سفره هفت سین می گذارند. آنها به دیدار بزرگ ترهای فامیل رفته و به یکدیگر هدیه می دهند.

۴۳- در ایام نوروز از شلوغ ترین مکان های ایران می توان حرم امام رضا(ع) را نام برد. صحیح (*) غلط ()

۴۴- نوروز را فقط در ایران جشن می گیرند و مراسم مخصوص به خود دارند. صحیح () غلط (*)

۴۵- سازمان ملل متحد چه روزی را به عنوان روز جهانی نوروز اعلام کرده است؟ اول فروردین (۲۱ مارس میلادی)

اردیبهشت ماه ۱۴۰۱

@Motaleat707

فعالیت های درس ۲۳

۱- همفکری کنید و با توجه به تصاویر اجزای لباس در هر یک توضیح دهید.

در لباس مربوط به زن اشکافی می توان عمامه سر و چادر روی آن، پیراهن گشاد و پرچین و زیور آلات متعدد دور گردن را مشاهده کرد. در لباس مربوط به مردان پارسی و مادی، دو نوع کلاه، پیراهن های گشاد یا تنگ با چین، آستین های تنگ و مچ دار یا آستین های گشاد و چین دار و داشتن یا نداشتن شلوار، گل کمر بند، کفش های ساقه کوتاه زبانه دار قابل مشاهده است.

۲- چند ماده غذایی نام ببرید که امروزه مصرف می کنید و در زمان ایران باستان نبوده است. بگویید چرا این مواد نمی توانستند در آن دوره وجود داشته باشند. سوسیس، کالباس، ماکارانی، انواع کنسرو، شکلات و ... چون تولید این مواد نیاز به دستگاه های مخصوص داشت و بشر هنوز اینقدر پیشرفت نکرده بود که بتواند این مواد را تولید و نگهداری کند.

۳- کدامیک از ورزش های ایران باستان در جهان امروز مرسوم است؟ چند مورد نام ببرید. چوگان، کشتی، ورزش های رزمی، سوارکاری، پرتاب نیزه و تیراندازی با کمان.

۴- کدام ورزش های امروزی در ایران باستان وجود نداشته است؟ چرا؟ فوتبال، والیبال، بسکتبال، اسکی، اتومبیلرانی، موتور سواری و ... وسایلی که برای این ورزشها احتیاج بود هنوز اختراع نشده بود.

۵- دعای تحویل سال چیست؟ ترجمه آن را در کلاس بیان کنید.

یا مقلب القلوب و الابصار: ای دگرگون کننده قلب ها و چشم ها

یا مدبر الیل و النهار: ای گرداننده و تنظیم کننده روزها و شب ها

یا محول الحول و الاحوال: ای تغییر دهنده حال انسان و طبیعت

حول حالنا الی احسن الحال: حال ما را به بهترین حال دگرگون فرما

۶- درباره یکی از موارد زیر از بزرگ ترها پرس و جو کنید و نتیجه را در کلاس بگویید.

الف) هر یک از اجزای سفره هفت سین نماد چه چیزی است؟ سیب، سلامتی و زیبایی- سنجید، فرزانهگی و زایش- سبزه، تولد دوباره و شادابی- سمنو، قدرت و خیر و برکت- سیر، قناعت و سیری چشمی- سرکه، تسلیم و رضا- سماق، صبر و بردباری و آغاز دوباره* سکه، جزء هفت سین به حساب نمی آید و بعدها به سفره اضافه شده است و نمادی برای افزایش دارایی می باشد.

ب) سمنو از چه چیز و چگونه تهیه می شود؟ از جوانه گندم، آرد سبوس دار، آب، خلال پسته و بادام.

شیره جوانه گندم را با آرد مخلوط می کنیم و با مقداری آب روی شعله اجاق می گذاریم، آن قدر حرارت می دهیم تا غلیظ شود، باید هنگام حرارت مدام مایع سمنو را به هم بزیم تا ته نگیرد وقتی سمنو مانند حلوا شد آماده است آنرا با خلال پسته یا بادام تزئین می کنیم.

۷- فرض کنید یک نوجوان ۱۳ - ۱۲ ساله هستید که در ایران باستان زندگی می کنید. با توجه به اطلاعاتی که از این درس و درس های قبل به دست آوردید، یک روز زندگی خود را از صبح تا شب مجسم کنید و بنویسید. در نوشته خودتان آنچه خوردید، پوشیدید و کارها و فعالیت هایتان را شرح دهید. متن را به معلم بدهید یا در کلاس بخوانید. (جواب بر عهده دانش آموزان)

۱- جلوه هایی از شکوه و عظمت تمدن کهن ایران چیست؟ پیشرفت های ایرانیان در دانش، هنر و معماری

۲- اساس گسترش دانش هنر و معماری ایرانیان چه بود؟ زبان و خط

۳- زبان فارسی از چه دوره ای در ایران باستان رایج بود؟ از هنگام استقرار اقوام آریایی در سرزمین ایران.

۴- زبان ایرانیان را در دوره های زیر بنویسید.

اشکانیان: پارسی میانه یا پهلوی

هخامنشیان: پارسی باستان

دوره اسلامی: فارسی دری

ساسانیان: پارسی میانه یا پهلوی

۵- زبان رسمی امروز ما .. فارسی دری .. است.

۶- اصل ۱۵ قانون اساسی چه چیزی را بیان می کند؟ زبان و خط رسمی و مشترک مردم ایران فارسی است. اسناد و مکاتبات و متون رسمی و کتب درسی باید با این زبان و خط باشد ولی استفاده از زبان های محلی و قومی در مطبوعات و رسانه های گروهی و تدریس ادبیات آنها در مدارس در کنار زبان فارسی آزاد است

۷- در زمان هخامنشیان خط ایرانیان چه بوده است و از کدام اقوام اقتباس کردند؟ خط میخی - اقوام بین النهرین

۸- کتیبه های بیستون و تخت جمشید به چه زبانی و با چه خطی نوشته شده است؟ به زبان پارسی باستان و با خط میخی

۹- در دوره اشکانیان و ساسانیان کدام خط رواج داشت؟ خط پهلوی

۱۰- ایرانیان باستان در علوم و فنون مختلف پیشرفت های چشمگیری داشتند. صحیح(*) غلط ()

۱۱- چگونه پی می بریم ایرانیان در گذشته با علوم گوناگونی آشنا بودند؟ ساختن بناهای عظیم و محکم، سدها، پل ها، ابزارها و وسایل مختلف زندگی که به دست ایرانیان ابداع شده، نشان می دهد آنها با علوم گوناگونی چون ریاضی، هندسه، زمین شناسی و ... آشنا بوده اند.

۱۲- ایرانیان باستان در علم نجوم چه پیشرفتی کرده بودند؟ در علم نجوم پیشرفت کرده و با سنجش و تعیین زمان به خوبی آشنا بودند.

۱۳- کدام نیاز ایرانیان باستان باعث به وجود آوردن تقویم شد؟ فعالیت های کشاورزی

۱۴- تقویم خورشیدی (شمسی) ایرانیان باستان چگونه بود؟ در این تقویم سال را به ۱۲ ماه ۳۰ روزه تقسیم کردند و پنج روز پایانی سال را جداگانه به حساب آوردند. این تقویم از کم نظیرترین تقویم های دنیا است.

۱۵- از لحاظ پزشکی وضعیت ایرانیان باستان چگونه بود؟ در پزشکی نیز پیشرفت کرده بودند و خواص درمانی گیاهان را می شناختند.

۱۶- در کتاب اوستا از چند نوع پزشکی نام برده شده است؟ سه نوع پزشکی: جراح، پزشک معمولی و پزشک دعا

۱۷- قدیمی ترین مدرسه پزشکی در دوره .. ساسانی .. تأسیس گردید.

۱۸- قدیمی ترین مدرسه پزشکی جهان چه نام داشت و توسط چه کسی بنا شده بود؟ جندی شاپور - توسط شاپور ساسانی

۱۹- در مدرسه جندی شاپور علاوه بر پزشکی کدام رشته ها تدریس می شد؟ نجوم، ریاضیات، موسیقی، شیمی (کیمیاگری) و ...

۲۰- در عصر باستان، صنعتگران و هنرمندان در کدام رشته ها مهارت داشتند؟ در رشته هایی چون سفالگری، پارچه بافی، قالی بافی، فلزکاری، چرم سازی، زرگری، کاشی کاری، سنگ بُری، حجاری، قلم زنی، منبت کاری، موسیقی، نقاشی و ...

۲۱- ایرانیان باستان با توجه به چه شرایطی خانه های خود را می ساختند؟ با توجه به شرایط آب و هوایی و مصالحی که در منطقه آنها بود، خانه های خود را از سنگ، چوب و خشت می ساختند.

۲۲- با تأسیس امپراتوری های بزرگ و ساختن شهرها به تدریج چه نوع بناهایی در ایران ساخته شد؟ به تدریج بناهای بزرگ و با شکوهی چون کاخ ها، آرامگاه ها و آتشکده ها ساخته شدند.

۲۳- کدامیک از بناهای زیر از نظر معماری، وسعت و عظمت، شهرت جهانی دارد؟

الف) تخت جمشید (*) ب) تخت سلیمان () ج) طاق بستان () د) طاق کسری ()

۲۴- کدام بناها پیشرفت ایرانیان را در معماری نشان می دهد؟ **تخت جمشید، هگمتانه، پاسارگاد، تخت سلیمان، طاق بستان و طاق کسری**

فعالیت های درس ۲۴

۱- برای آنکه به برخی شباهت های زبان امروزی با پارسی باستان پی ببرید، کاربرگ شماره (۲۰) را در کلاس انجام دهید.
(جواب بر عهده دانش آموزان)

۲- در کدام کشورها به جز ایران، مردم به زبان فارسی صحبت می کنند؟ **افغانستان، تاجیکستان و ازبکستان.**

۳- همفکری کنید و بگویید چه نیازهایی باعث اختراع خط شد؟ اگر خط نبود چه کمبودهایی در جوامع پدید می آمد؟
نیاز به شمارش و محاسبه- وضع مقررات و ثبت و نگارش آن- تمایل به حفظ خاطره- میل به ماندگاری نام و نشان باعث اختراع خط شد. اگر خط نبود انسان ها نمی توانستند سرگذشت خود را برای ما به یادگار بگذارد و ما الان از گذشته ها چیزی نمی دانستیم.

۴- به تصویر خط در دوره هخامنشیان (صفحه ۱۵۱) توجه کنید و بگویید چرا به این خط، خط میخی می گویند؟
چون علامت و نشانه های این خط شبیه میخ است، به آن خط میخی می گویند.

۵- به شکل خط ایلامیان توجه کنید و بگویید چه نوع خطی بوده است؟
این خط یک نوع خط تصویری می باشد، که هر تصویر معادل یک کلمه است.

۶- کاربرگ شماره (۲۱) انواع خط را در کلاس انجام دهید. (جواب بر عهده دانش آموزان)

۷- همفکری کنید و با توجه به تصویر ابزار و وسایل در بالای صفحه (۱۵۳)، مهارت ها و هنرهایی را که در ساختن وسایل به کار رفته است، فهرست کنید.

در اکثر این وسایل فلزاتی مانند طلا، نقره، مس، مفرغ، برنز و ... بکار رفته است. با استفاده از دانش ریخته گری و قالب ریزی ساخته شده اند. از مهارت و ذوق هنری بالایی در ساخت آنها استفاده شده است.

۸- به نظر شما چرا از خانه های مردم معمولی آن دوران نمونه های بسیار کمی مانده، اما بقایای کاخ ها، آتشکده ها و ... هنوز باقی است؟
زیرا خانه های مردم معمولی به دلیل استفاده از مصالح غیر مقاومی چون خشت استحکام چندانی نداشته و در طول زمان از بین رفته اند. ولی برای ساخت کاخ ها و آتشکده ها از مصالح مرغوب و مقاوم و همچنین معماران ماهر استفاده می شد.

۹- اگر کارت پستالی از بناهای ایران باستان دارید به کلاس بیاورید و روی تابلو، نصب و آن مکان را به همکلاسی هایتان معرفی کنید.
(جواب بر عهده دانش آموزان)

اردیبهشت ماه ۱۴۰۲

@Motaleat707